

M. T. B. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No. Rel.
Ser.

217

Title: Agnishtoma
Prayoga

Pray.

217

:	Agnishtoma Prayoga.	Title
:	:	Author
:	:	Editor
:	:	Year, Vols.
:	:	Publisher
217	:	Remarks

॥ ३ ॥ नमो भगवते मंगलेश्वरश्रीमदीश्वरस्मान् संदाय । यज्ञेश्वराय नमः । गो
विंदशेषसुधियाशेषयज्ञेश्वरस्तुना । क्रमघातः प्रयोगो यमग्निष्टोमस्य लिख्यते
॥ १ ॥ अथाग्निष्टोम उच्यते तस्य वसंते कौर्णमास्यामभावास्यायां देवनक्षत्रे यज
नायेवासुत्यादीक्षाका० एकातिस्त्रोवादीक्षाः अभावास्यासुत्यायांतत्प्रतिपद्यपि
षादश० बहुदीक्षास्वन्ति मदिने प्रकर्ष्य संभरणं० एकदीक्षायांतद्दिने चरणात्पुरोवा०
पित्रादिष्वसोमयेष्टे दान्तः पशुः दुर्वाह्मणस्याश्विनः सवत्रिपुरुषं विच्छिन्नवेदवेदिः ।
तस्य प्रयोगः पूर्वेषु नंदिमुखं रात्रा बुदकशांतिं प्रतिसरवंधनकृत्वा स्वः स्नादिपंच
कं अर्धयुगलस्याग्नीध्रश्च० पुण्यादेइं दायः प्रीयंता० पश्चाज्जार्हपत्यस्य याः पु

रस्तादित्यादिनिविष्टमित्यंते विच्छिन्नसोमपीथसंधानार्थमैं दान्तं पशुं दौर्वाह्मण्य
परिहारार्थमाश्विनं च अग्नीषोमीयेण समानतंत्रं कुर्वन् षादशस्तोत्रेण रथंतरसाभ्या
शतगवदक्षिणेन ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन चतुष्टोमेन स्वर्गकामः सोमेन यज्ञे० त्रि
पांशुत्रिरुचैः तन्मदित्यादि औंतयेत्यंतं सोमादिप्रव्यं इं दायो देवताः । अस्मि ज्योति
ष्टोमे सोमे सोमप्रवाकं० त्वामदं वृणे० सभविष्यामि० सोमप्रवाकस्य लौकिकं वरणं
कृत्वा सोमप्रवाकसोमं मे प्रब्रूहि त्विग्भ्यः केभ्य इति तेन दृष्टे देवदत्तादिभ्य इति ब्रह्म
हो० त्रध्वर्युजात्तरांनामान्याह० सोमप्रवाकः ब्रह्मादिनां गृहेषु क्रमेण गत्वा यज्ञद
त्तशर्मणः सोमो भविष्यति तत्र भवता ब्रह्म त्वं होत्रमा ध्वर्यवमो जात्रं वा कर्त्तव्यमिति

यथायोगं पृच्छति० तेषिकोयज्ञः कश्चुतिजः कादृष्टियोति० सः० ज्योतिष्टोमो ग्निष्टो
मः मेगनाथशर्मादयः शतंगवद्व्यादियथार्थप्रत्याद० यजमानः तान्क्रमेणाधान
वहुत्वार्हयति० द्वितीययिनस्तृतीयिनः पादिनः क्रमेण दशचमसाध्वर्युन्यरिकर्मणा
असोमप्रवाकवहुत्वार्हयति० अध्वर्युः तीर्थेन प्रविश्येडादिशांतिं जपित्वा पशुबंध
वद्यजमानेन सहारण्योरग्निं समारोपयति० अयंत इत्यादि० यजमानः॥ उदकुंभं
पुरस्कृत्य पत्यन्वारब्धः स सोमारणीकः सर्वैः संभारैर्ऋतिग्निशांतिपापपुरस्स
रं पूर्वाह्णे दक्षिणतः पश्चाद्वाचेत् उत्तरेण शालां परीत्य पूर्वया द्वा रा प्रविशति०
सा च पूर्वमेव कारिता भवति० प्राचीनवंशादिद्वेती काशा दक्षिणतो वर्षीयसी

चतुर्दिक्षु अरुन्ति मध्यद्वारचतुष्टयवती० शोडशप्रक्रमव्यासाद्वादशप्रक्रमवि
स्तीर्णादीर्घचतुरेखा० तस्या दक्षिणतो वतः प्रपणारां० पश्चात्पत्नीशाला० प्रा
ग्वंशस्य पश्चिमांशं कोरनुस्यं द्वा सार्धपदत्रयं सार्धतिलक्षयाधिकांशुलक्षयंच मुक्ता
शंकुं निदंति सगार्धपत्यस्य मध्वशंकुः॥ सार्धतिलक्षयाधिकसप्तदशांशुलरज्वा
तत्र पाशां प्रतिमुच्य मंडलं परिलिखति तद्गार्धपत्यस्यायतनं॥ एवं च पश्चाद्गार्ध
पत्यस्य सार्धपदद्वयमवशिष्टं भवति० पंचतिलाधिकचतुस्त्रिंशदंशुलं च गा
र्धपत्यायतनं॥ प्राग्वंशपूर्वशंकुः प्रत्यंचमनुस्यं द्वा सार्धपदद्वयं शंकुं नि
दंति स आद्वनीयस्य मध्योद्विपदमाद्वनीयायतनं॥ आद्वनीयस्या

ग्रेसार्द्धपदमवशिष्टं भवति । गार्हपत्या हवनीययोरंतरालं पंचधा घोहावेत्यादिद
क्षिणाग्नेर्मध्यदेशं कल्पयित्वा शंकुनिहत्य सपादयं च तिलाधिकचतुर्विंशत्यंगुल
यारज्वामंडलं परिलिख्य मध्यशंकोरं जसा उदकसपादतिलद्वयाधिकषडंगुले
शंकुनिहत्य तत्र पाशं प्रतिमुच्यत यैवरज्वामंडलं परिलिख्य तयोः संसर्गो निय
म्योत्तरंधनुस्सृजेत् । दक्षिणं दक्षिणाग्नेरायतनं । आपरेणा हवनीयं प्राकृता
वेदिः तत्पश्चादवशिष्टो विनाशः । इत्यंतादंतपक्षेण द्वादशिको विहारः शेषं
प्रकृतिवत् । ऋत्विजस्त्रीर्येन प्रविशेद्वादिशांतिं जयंति । अध्वर्युः । पशुबंधव
न्मथित्वा । आयतनानि उधृत्या बोध्याग्नी निहत्य परित्स्त्रीर्यपरिषिच्य गार्हपत्या

स्मार्तवदाज्यं संस्कृत्य सकृच्चतुर्गृहीत्वा मनस्वत्या हवनीये जुहोति पुनर्विहत्य ।
अध्वर्युब्रह्माग्नी यजमानायथायतनं पूर्वाशांतिं जयंति । नमो वाचे याचोदिता
याचानुदिता तस्यैवाचेन नमो नमो वाचेन नमो वाचस्य तथेन मरुषिभ्यो मंत्रकृद्भ्यो
मंत्रपतिभ्यो मामामृषयो मंत्रकृतो मंत्रपतेयः परादुर्मादमृषीनां मंत्रकृतो म
त्रपती न्यरोदां वैश्वदेवी वाचमुद्या । शिवामदेस्तां जुहोति देवेभ्यः शर्म मे द्यौः
शर्म मे वा शर्म विश्वमिदं जगत् । शर्म चंद्रश्च सूर्यश्च शर्म ब्रह्म षण्मापृती । भूतं
वदिष्ये भुवनं वदिष्ये तेजो वदिष्ये यशो वदिष्ये तपो वदिष्ये ब्रह्म वदिष्ये सत्यं व
दिष्ये तस्मा अदमिदमुपस्तरणमुपस्तरणमुपस्तरणं मेधुना यैपशूनां भूया

दुपस्तरणमदं प्रजायै पशूनां भूया संधाणापानौ मृत्योर्मापातं धाणापानौ मामा
 दासिहं मधुमनिष्ये मधुजनिष्ये मधुवक्ष्यामि ॥ पितरो नुमदंतु र्भुगांतिः त्रिः ॥
 अधर्युः अग्नेण शालां धनुर्मोने गतं खात्वा । भावितया मृदाभि पूर्य । तदुत्त
 रतस्तृणेषूदं चिवरादविहतं वल्मीकवपां शुक्लां दूर्वां किंसे छागापय इत्या
 साद्य संभारणामुत्तरतः प्रागग्नेषु दभेषु कृत्वा जिनं प्राचीनश्रीवमुत्तरलोमा
 स्तीर्यः । उत्तरस्थशालाखंडस्याग्नेस्पृष्टे नो हृत्या बोध्यसे कतं परिमंडलं खरंकुरी
 दुर्वाभिः प्रच्छाद्य । परिश्रित्यो दीचीं द्वारं कृत्वा पसादयत्यर्मकपालादिष्टानि शक
 रादिष्टानि । अजकृत्स्नाजिनलोमानि फलकं वेणुशालाकां कर्तारं कुरालं सं

३

निधाय । गार्हपत्येषवर्ग्यमदं तीरधि श्रित्य । वेद्यां मुभयतस्तृणमरन्ति मात्री वै
 णवी मभ्रां प्राचीं निधाय । द्वारणि परे श्रित्य पत्निशाले पत्नी मुपवेश्य । अग्नी न्य
 रिस्तीर्य । दक्षिणेनाहवनीयं ब्रह्म यजमाना मुपवेश्य । आहवनीये चतुर्हृत्तीतं
 जुहोत्यन्वारब्धो यजमानो ॥ १ ॥ युजते मन उत युजते धियो विष्ठा विषस्य बृहती वि
 पश्चितः । विहोत्रादधेव युना विदेकं नदी देवस्य सवितुः परिहृतिः स्वाहा । देवा
 य सवित्र इदं ॥ दीक्षितस्य जपति । देवस्य त्वा ० आददे । अभिमादाय । अभिरसि
 नारिरस्य धारकृद्देवेभ्यः । अभिमंत्र्य । उत्तिष्ठ ब्रह्मणस्पते देवयंतं त्वेमहे । उप
 प्रयंतु मरुतः सुदानव इदं प्राशू र्भवासवा । उत्स्त्राय । प्रेतु ब्रह्मणस्पतिः प्रदेव्ये

तुसुनता। अछा वीरं नयं पृथ्विराधसं देवाय नयंतु नः। तीर्थेन निष्कृत्य। दक्षिण
 तो ब्रह्म यजमाना बुधवेश्य। देवीद्यावा पृथिवी अनुमेम सायां। मृदमुपस्थाप्य।
 रुध्या समद्वयमुखस्य शिरः। अभ्याघृत्य। अप उपस्पृश्य। मुरवा यत्वा। हत्वा।
 मुखस्य त्वाशीर्षे। उत्तरतः। रुद्राजिने नुय्य। रुध्या समित्याद्ये वंदित्वा यंतु ती
 यं। तत्सं चतुर्थं मृदं परिशेष्य। इत्युत्पन्न आसीः। वराहविद्वत्तमुपस्थाप्य। रु
 ध्या समित्यादि पूर्ववत्। देवीर्वम्भीरस्य भूतस्य प्रथमजा कृतावरीः। वल्मी
 कवपामुपस्थाप्य। रुध्या समित्यादि पूर्ववत्। इंदुस्योजेसि। दूर्वामुपस्थाप्य।
 रुध्या संप्राग्वत्। अग्निजा असिप्रजा पतेरेतः। छागाप उपस्थाप्य। रुध्या

संप्राग्वन्नात्र परिशिनष्टि। मृद्वर्जमतिशेषानत्रैव प्रकिरति। अधर्षु ब्रह्म
 यजमानाः अन्यतो मुरवानि कृत्वा अनभिष्वसंतः प्रवर्ग्यादित्ययोर्व्यवधा
 नमकुर्वन्तः। ऐतु ब्रह्मण स्पतिरा देव्यैतु सूनृता। अथा वीरं न०। यज्ञमानं यंतु
 न प्रवर्ग्यमानीय। १। आर्षुर्धेदिषाणं धेह्यपानं धेदिवा नं धेदिचक्षुर्धेदि
 श्रोत्रं धेदिमनो धेदिवाचं धेह्यात्मानं धेदिप्रतिष्ठां धेदिमां धेदिमयि धेदि।
 खरे सादयन्ति। अधर्षुः अर्मकपालशर्करापिष्टैरज रुद्राजिनलोमभिश्च
 मृदं संस्पृज्य। मधुत्वा मधुलाकरोतु। मदंतीभिः संस्पृज्य। मुखस्य शिरसि।
 किंचित्परिशेष्य। पिंडं कृत्वा। यज्ञस्य पदे स्पर्शः। अंगुष्ठाभ्यां त्रैधा विभज्येक

स्यत्रीत्विङान्कृत्वा। गायत्रीसि। तेषामेकं कर्त्रे प्रयच्छति। कर्त्ता। गायत्रीत्वेण त्वा छं
दं सा करोमि। तेन महावीरस्य मूलं करोति। अधर्युः। त्रैलुभोसि। द्वितीयं प्र
यच्छति। कर्त्ता। त्रैलुभेन त्वा छंदं सा करोमि। तेन मध्यं करोति। अधर्युः जाग
तोसि। तृतीयं प्रयच्छति। कर्त्ता। जागतेन त्वा छंदं सा करोमि। तेन बिलं कृत्वा।
महावीरं वा देशे शोषायं पृथुबुधं पृथुश्रीवं मध्ये सन्नतं कृत्वा वेणुशलाकयोदरं कृ
त्वा बिलस्याधस्त्र्यंगुले रास्त्रां परिमंडलं पर्यस्यति। मुखस्य रास्त्रासि। बिलं
विदुषोति। अदितिस्त्रे बिलं गृह्णातु पादौ न छंदं सा। महावीरमादित्येना
मितयति। । सूर्यस्य दशसाश्राय। स्वरे निदधाति। अधर्युः निहितमनुमं

त्रयते। मखोसि। गायत्रीसीत्यादि। एवं द्वितीयमेवं तृतीयं०। अक्शोषितया
मृदा सशेषया तृष्णीपिन्वने रौहिण कपाले आज्यस्थालीं करोति। अतिशोषि
तया मृदापि सशेषया प्रवाते प्रति। लिप्योपवातयति। अधर्युः महावीरेषूप
वातेषु। गार्दपत्यादग्निमाहृत्य पुंसोश्च स्यैकविंशतिशकृत्विङानादीप्य। तृष्णी
अश्वस्य निष्पदसिवरुणस्त्वाधृतव्रत आधूपयतु मित्रावरुणयोर्ध्रुवेण ध
र्मणा। मंत्रावृत्याक्रमेण महावीरानंतवर्दिश्वधूपयति। तृष्णीपिन्वनादीनि।
उत्तरेण शालामवटं खात्वा पचनेनावस्तीर्य उदग्बिलान् महावीरानायातयति।
पुरस्तात्पिन्वने पश्चाद्रौहिण कपाले आज्यस्थाली। इंधनेनोपरिष्ठा संप्रच्छाद्य

मृदान्वलिंघति। ३। अर्चिषेत्वा। पुरस्तादुपोषति। शोचिषेत्वा। दक्षिणतः। ज्योतिषेत्वा। पश्चात्। तपसेत्वा। उत्तरतः। पक्षेषु। गोपयद्वागापयोधुष्टिमश्मसंदावंसतंसंदंशंखारीशिक्यंकुस्माजिनमित्यादाया। अभीमंमहिनादिवमित्रोवभ्रवसप्रथाः। उतश्रवसापृथिवीमित्रस्यचर्षणीधृतःश्रवोदेवस्यसानसिं। द्युमंत्रिचित्रश्रवस्तमं। आपाकमभ्येति। सिध्येत्वा। धुष्टिमादाय। देवस्त्वा। सवितो धपतु सुपाणिः स्वगुरिः सुबाहु रुरुत रत्तया। प्रथमान्महावीरादंगारानुक्षपति। उतिष्ठ ह न भवो धृस्तिष्ठ ध्रुवस्त्वं। संदंशेनोद्यति। अपद्यमानः पृथिव्यामाशादिश आपृण। स्वस्थानेसादयति। सूर्यस्यत्वाचक्षुषा

विशपशुभि

नीक्षरुनवेत्वासाधवेत्वासुष्ठित्येत्वाभूत्येत्वा। महावीरमस्ति। इदमदममुवीमा मुष्यायुणं ब्रह्मवर्चसेनपयुहामि। यथानामगोवं। प्रदक्षिणं पुरीषेण पर्यूहति। संदंशेन सतेवधाय। गायत्रेणत्वा छंदसाष्टुणमित्रेष्टुभेनत्वा छंदसाष्टुणमित्रिजागतेनत्वा छंदसाष्टुणमित्रिष्टुणतुत्वावाक् छुणतुत्वावैष्टुणतुत्वाद्विष्टुंधिवाचं छुंधूजं छुंधिद्विदेवपुरश्चरसध्यासंत्वा। अंतर्वर्दिष्टुगापयसाष्टुत्वा। गोपयसाभिषिंचतित्स्ती। एवं द्वितीयमेवं तृतीयं देवस्त्वेत्यादि। त्स्ती पितृनादीनि। सर्वस्वायं निधाय कृस्माजिने न प्रच्छाद्योत्तरे शाखाखंडे शिकोस्थापयति। अथापत्नीनपश्यति। पूर्ववदु

तरांशान्तिं जयंति । शन्नो वातः पदतां मातरि श्वाशान्नस्तपतु सूर्यः । अहानि
 रां भवंतु नः शः रात्रिः प्रति धीयतां । शमुषानो व्युच्छतु शमादित्य उदैतु नः शि
 वानः शान्ते मा भव सुमृडी कासर स्वती माते व्योम संहृति । इडो पेवा स्त्वसि वास्तु
 मद्वा स्तु मंतो भूया स्म मा वास्तो श्छि स्म ह्य वास्तुः स भूया व्योस्मान्देष्टियं च व
 यं हिष्मः । प्रतिष्ठासि प्रतिष्ठा वंतो भूया स्म मा प्रतिष्ठाया श्छि स्म ह्य प्रतिष्ठः स भूया
 व्योस्मान्देष्टियं च वयं हिष्मः । आवातवादि भेषजं विवातवादि यदपः । त्वं हि वि
 श्व भेषजो देवानां दूत इयं से । द्वाविमो वातौ वात आसिंधो रापरावतः । दक्षमे अन्य
 आवातु परान्यो वातु यदपः । यदुदे वात ते गृहे मृतस्य निधिर्हितः । ततो नो देहि

जीवसे ततो नो धेदि भेषजं । ततो नो मद् आवातवात आवातु भेषजः शं भूमयो भू
 र्नेह दे । प्रण आयूः चितारिषत् । इन्द्रस्य गृहो सितं त्वा प्रपद्ये सगुः सान्धः । सदयनो
 अस्ति ते न । भूः प्रपद्ये भुवः प्रपद्ये सुवः प्रपद्ये भूर्भुवः सुवः प्रपद्ये वायुं प्रपद्ये नातां
 देवतां प्रपद्ये रमान माखणं प्रपद्ये प्रजापते ब्रह्म कोशं ब्रह्म प्रपद्ये ओं प्रपद्ये । अं
 तरिक्षं मनुर्वतं रं बृहदग्नयः पर्वताश्च यथा वातः स्वस्त्या स्तस्ति मान्तया स्वस्त्या स्व
 स्ति मानसानि । प्राणापानौ मृत्योर्मापातं प्राणापानौ मामाहामि ह्यं मयि मेधां मयि
 प्रज्ञां मय्यग्निस्तेजो दधातु मयि मेधां । यी इन्द्रिं तु मयि । मयि प्रजां मयि सूर्यो भ्रा
 जो दधातु । युमिरक्तुभिः परिपातु मस्मान रिष्टे मिरश्चिना सो भगेभिः । तन्नो मित्रो व

रुणो० उतद्योः। कथानश्चित्र० शतं भवा स्यूतिभिः। वयः सुपर्णा उपसेदुरिं प्रियमैधा
 नृषयो नाधमानाः। अयं धांत मूर्खुर्दिपूषिचक्षुर्मुग्धः। समान्निधये ववधान्। शन्नो दे
 वी० नः। ईशा० षुजं। सुमित्रान्० विष्मः। आयो दिष्णाम्० थाचनः। पृथिवी शांता सा ग्नि
 नां शांता सामे शांता शुचं० शमयतु। अंतरिक्षं० शांतं तदा युनां शांतं तन्मै शांतं० शु
 चं० शमयतु। द्यौः शांता सा दित्येन शांता सामे शांता शुचं० शमयतु। पृथिवी शांति
 रंतरिक्षं० शांतिर्द्यौः शांतिर्दिशः शांतिरवांतरदिशाः शांतिरग्निः शांतिर्वीर्युः शां
 तिरादित्यः शांतिश्चंद्रमाः शांतिर्नक्षत्राणि शांतिरायः शांतिरोषधयः शांतिर्वन
 स्पतयः शांतिर्गोः शांतिरजा शांतिरश्वः शांतिः पुरुषः शांतिर्ब्रह्म शांतिर्बाह्मणः

शांतिः शांतिरेव शांतिः शांतिर्मै अस्तु शांतिः। तथा ह० शांत्या सर्व शांत्या मह्यं हि
 पदे चतुष्पदे च शांतिकरो मि शांतिर्मै अस्तु शांतिः। एह श्रीश्वही श्वधृतिश्च तपो
 मेधा प्रतिष्ठा श्रद्धा सत्यं धर्मश्चैतानि मोक्षिष्ठं तम नृत्तिष्ठं तु मामा० श्रीश्वही श्व
 धृति श्वतपो मेधा प्रतिष्ठा श्रद्धा सत्यं धर्मश्चैतानि मामादासिषुः। उदायुषा स्वा
 युषो दोषधीनां० रसेनोत्पन्नं न्यस्य शुष्मेणोदस्थाममृता० अनु। तच्च क्षुर्देवदि
 तं पुरस्ताद्युक्ते मुखे रत्नं। पश्येम शरदः शतं जीवेम शरदः शतं नंदेम शरदः शतं
 मोदाम शरदः शतं भवाम शरदः शतं० शृण्वाम शरदः शतं प्रब्रूवाम शरदः श
 तम जीतास्याम शरदः शतं ज्योक्त्व सूर्यं दृशे। यउदगा न्मदतो र्वादि भ्राजमानः

दा

सरिरस्य मध्यात्समावृषभो लोहिताक्षः सूर्यो विपश्चिनमनसा पुनातु । ब्रह्म ज्योतिर्न्य
 सि ब्रह्मण आणाख्यो ब्रह्मण आवर्षनमसिधारितेयं पृथिवी ब्रह्मणामदीधारि
 तमेनेन मददंत रिक्षा दिवधार पृथिवीः स देवां यदहं वेद तदहं धारयाणि मामदेदो
 धिविस्वसत् । मेधामनीषेमाविशताः समीचीभूतस्य भव्यस्यावरुध्यै सर्वमायुर
 याणि सर्वमायुरयाणि । आभिगीर्मिर्यदतोऽस्यामा ब्रह्म प्रावादिष्मंतन्नो मादा
 सीत् । ओं मृशांतिः शांतिः शांतिः । धा यजमानः । जघनेन गार्हपत्यमुपविश्य ।।
 आज्यं पशवः पुरोडाशियाः एते मे यज्ञार्था यावद्यज्ञ उपयो ह्येतावन्मे यज्ञार्थं नो
 बाधुः स एतामुजीरन् संकल्प्य इह यज्ञ्ये । एदमगन्म देवयजनं पृथिव्या विश्वे देवा यद

१०

म

जुषंत पूर्वे । रुक्सा माभ्यां यजुषा संतरंतो रायस्योर्वेण समिषाम देम । इतः पश्चादित उ
 त्तरत इतः पुरस्तादितो दक्षिणतः प्रागादि देवयजनमध्यवस्यति । अधर्युः अंतरेण वेद्य
 करौषपाद्यमध्यमेवं शोराजानं बध्ना । पुनर्विहित्य परिस्त्रीर्य दक्षिणतो ब्रह्म यजमाना
 उपवेश्य । सुचिचतुर्हृदी तंगृहीत्वा । मदाह विर्देता । सत्यह विरधर्युः । अच्युत पाजा
 अग्नीत्वा । अच्युत मना उपवृत्ता । अनाधृष्यश्चाप्रतिधृष्यश्च यज्ञस्याभिगरो । अया
 स्य उजाता । वाचस्य ते हृदि धेनामन् । विधेम ते नाम । विधेस्त्वमस्माकं नाम । वाचस्पतिः
 सोमपात् । मादैत्यस्तंतु भ्येदिमामनुष्यः । नमो दिवे । नमः पृथिव्यै स्वाहा । आदवनी
 ये जुहोत्यन्वारधेयजमाने मनसा पुत्या । वाचस्पतये ब्रह्मण इदं । पुनर्विहित्य कृशमां

डैदुत्वोपस्थापयवरदानांते। पुनर्विहृत्यचतुर्गृहीत्वा। उरुविस्तोविक्रमस्वरुहयायनः
 कृधि। घृतंघृतयोनेपिबुधप्रमदपतिंतिरस्वादा। विस्तवदं० अयस्चतुर्गृहीत्वा।
 आज्यस्थालीसस्रुवांबर्हिर्दिरण्यमुदपात्रमादाय। सपरशुंतद्व्याणमाहूय।
 एदियजमान। पूर्वयादारेपनिष्क्रम्य। अत्यन्यानगान्त्रान्यानुपागामुर्वीकृत्वाप
 रैरविदं परोवरैस्तत्वाजुषेवैस्तवदेवयुज्यायै। प्रत्यकृषद्वंशूपमुपस्थापय। देवस्ता
 सेवितामधानक्तु। आज्यस्थाल्याःस्रुवेणदूपमूलमनक्ति। ओषधेनाथस्वेन।
 मूलेउर्ध्वग्रं बर्हिरन्तुष्यति। स्वधितेमैर्नृदिःसीः। तदुपरिस्वधितिनातिर्य
 कृषहरति। प्रथमशकलंशूपावरायप्रज्ञातंनिदधाति। यूपंछित्वापउपस्पृश्य।

अ

दिवमग्रेणमालैरवीरंतरिभुंमध्येनमाहिःसीः। पृथिव्यासंभव। प्राचंमुदं चंवापतंत
 मनुमंत्रयते। आब्रश्चनेदिरण्यंनिधायपरिस्तीर्यपरिधिच्य। वनस्पतेशतवल्शोवि
 रोहस्वादा। पूर्वाहृतं चतुर्गृहीतंजुहोति। वनस्पतयदं। सहस्रवल्शुविबुधंरुहेम।
 आत्मानमभिस्पृश्य। अपउपस्पृश्य। हस्तपरिष्ठांगपरमं प्रादेशावमं। उपरेणसह
 पंचारत्निचषालस्थापनार्थकचतुरंगुलाधिकं। अहिन्नोरायःसुवीरः। अथतश्छि
 न्ति। छिन्नशेषमूलेचतुरंगुलंछित्वासछिपंचषालंरुत्वाशूपाग्रेचतुरंगुलंसंत
 स्पतस्मिन्प्रवेशयति। मूलेऽरत्निमुपरंत्यत्कावन्निष्टमष्टाश्रिंकरोति। स्वरुंनवाधि
 मंथनानिअवतक्षणानिप्रज्ञातानिनिधाय। यूपमाहृत्य। ५। पत्नीयजमानो। व्रत

अयणागारेक्षारादिरहितं सर्षिमिश्रं ययो मिश्रं वा बतयतः। इ। उद्धरणपक्षे आदौ
 दीक्षणीयाततो दीक्षा। अध्वर्युः वा ससीक्षुरंदाविंशतिदर्मपुंजीलानिनवनीतमांजनं
 सत्त्वांशरेषीकामादाय एहियजमानः। प्रतिप्रस्थाता चापरिमितान्दर्मपिंज्रलान् सद
 पत्न्याः। पूर्वयाद्वारातीर्थंगत्वा अध्वर्युः। आपउदंतुजीवसेदीर्घाद्युत्वायुवर्चसेयजमा
 नस्य प्राङ्मुखस्यासीनस्य दक्षिणंगोदानमद्भिरुनक्ति। ओषधेनायस्वेन। एकंदर्मपिं
 ज्रलस्यैकं भागं मूर्ध्नाग्रमनूष्यति। स्वधितेमेन इहिः सीः। स्वधितितिर्येवंनिधा
 यदेव शूरेतानि प्रवपेवपति। यजमानः। स्वस्त्युत्तराण्यशीय। उद्घातं प्रत्यभिमुत्त
 ते। एवं द्वितीयस्य कृत्वा। नापितो ध्रुवकेशश्मश्रुं मे निरुतं न स्वै प्रवृत्तात्। नापिताय
 रवं

सुरंप्रयच्छन्नाह। प्रतिप्रस्थाता। पत्न्या दक्षिणमुपपश्य मित्यादित्स्त्रीकृत्वा। नापि
 तो प्रोपपश्यां मे निरुतं न रवां प्रवृत्तात्। सतथा प्राह। उभयोर्न रव निरुतं नं सव्यस्या
 ग्रेक निष्ठिकातः। अध्वर्युः आपो अस्मान्मातरः शुंधंतु घृतेन नो घृतपुवः पुनंतु।
 यजमानमभिषिंचति। विश्वं मस्मत्प्रवहंतुरिषां। संप्रधाव्यरजः प्रधावयति। यजमा
 नः। उदाभ्यः शुचिराशूत एमितीरमेति। वनस्यांतेन प्रतिष्ठाद्यतिरः पवित्रं य
 स्वत्याचम्य। सोमस्य तनू रसितनुर्वमेपादि। प्रदक्षिणमहतं वासः परिधत्ते। म
 हीनां पयोसिवर्चो धा अस्मिन् वर्चो मयि धेवि। पाणिभ्यां नवनीतं संप्रप्लाव्य मुखम
 भ्यंक्ते। तुक्ष्णीमनुलोममंगाभिः। एहमध्वर्युः। प्रतिप्रस्थाता अभिषेकादिसर्वेति

समीपत्याः साभ्यंक्ते आंक्ते। अध्वर्युः प्रत्यङ्मुख उपविश्य प्राङ्मुखस्य यजमानस्य
 सव्येन पाणिना शरैषी कथादक्षिणमस्थनक्ति। वृत्रस्य कनीनिकासि चक्षुष्या असि
 चक्षुर्मपाहि। सकृन्मंत्रेण दक्षिणं स्तुति। द्विः सव्यं मंत्रेण। चित्यतिस्त्वा पुनात्वच्छिदेण
 पुवित्रेण व० शिभिः। सप्तभिर्दर्भैर्मुखं वयति। वाक्यतिस्त्वा पुनात्वच्छिदे० भिः।
 सप्तभिर्नाभिः। देवस्त्वा सविता पु० भिः। सप्तभिर्गुल्फैः। तानि प्रोक्षोद्दिशस्य। तस्य ते
 पवित्रपते पुविच्छित्रेण यस्मै कं पुनेत छ केयं। यजमानं वाचयति। एवं प्रतिप्रस्थाता
 पत्नीमपरिमितैर्दर्भपिंजलैस्तूयति। अध्वर्युः आत्मनः सव्यं पाणिं यजमानेन ग्रा
 हयित्वा। आवो देवा स ईमहे सत्यं धर्माणो अध्वरे। यद्वा देवा स आगुरेय इहियासो

हवामहे। शालामानयति। इन्द्राग्नीद्यावापृथिवी आर्य ओषधीः। पूर्वया दारा प्रवे
 शयति। तीर्थेन प्रविश्याग्नेनाहवनीयं नीत्वा दक्षिणत उदङ्मुखं कृतं निरसन उप
 वेश्य। त्वं दीक्षाणामधिपतिरसि। आहवनीयमीक्षयति। उभयोर्मंत्रः। उभौ। इह
 मासंतं पाहि। स्वात्मानमीक्षते। १। प्रतिप्रस्थाता। पत्नीमपरया दारा प्रवेश्य। प्रीतु
 ब्रह्मणस्पती वै दिवरो न सीदतु। अथाहमनु कामिनी खेलो के विशा इह। उत्तरे
 णगार्हपत्यं प्राचीमुदानयन्वाचयति। सा तीर्थेन प्रविश्य स्वासने निरसनं कृत्वा।
 सुषुजसंस्त्वा० भ्यं। उपविशति। यजमानः। जघनेन गार्हपत्यमुपविश्या। दीक्षणीये
 ह्यायश्ये। अग्नीषोमावाज्यभागो। आग्नावैक्षव एकादश कपालः पुरोडाशः

देवाऽऽज्यपाइत्यादिप्रधानमुपांशुः। अधर्युः। सकदासंस्थाये देवाणां तु विद इति
 जपित्वा विदित्यान्वाधानाद्याज्येडांतादीक्षणीयां दिवैव संस्थापयति। नेदमादि
 वतग्रहणब्रह्मवरणपत्निसंनदनाद्युनेतिरिक्तवाचनांतब्रह्मयजमानभागच
 तुर्भाकरणात्वादाय फलीकरणसमेष्टयजुः प्रणीतावाचनविस्तुक्रमाः। तत्
 स्त्वांनयोविः शतिवा। अग्राविस्तुभ्यामित्याद्युहोयथास्थानं। चन्द्रेत्यनुमंत्र
 णं यावत्यावाचाकामयीततावत्यादीक्षणीयायामनुब्रूयान्मंडं धायणीयायां
 मंडतरमातिथ्यायामुपांशुषमस्तु आन्येडांते उल्हस्वले मुसले इत्येव हुत्वा प्रा
 डेत्याधर्युरेवमंत्रेण ध्रुवामाथाप्याज्यस्थाल्यां प्रत्यवनीययजमाने। नान्वाख्य आ

आज्यस्थाल्याः स्ववेणवतस्वोदीक्षादुतीर्जुहोति। आकृत्यैषूजैर्ग्नये स्वादा। यथा
 सिंगंत्यागः। मेधाये मर्गये स्वादा। दीक्षायै तपसे ग्नये स्वादा। सरस्वत्यै पूसो
 ग्नये स्वादा। सुवाचतुर्गृहीतं। आपो देवीर्बृहती विश्वशंभुवोद्यावाएधिवी उर्वत
 रिष्टं बृहस्पतिर्नोदुविषावृधातुस्वादा। अग्नोद्यावाएधिवीभ्यामंतरिक्षाय वृ
 हस्पते यद्दं। पुनश्चतुर्गृहीतेन सुचंपूरयित्वा। विश्वे देवे स्यनेतुर्मर्तो वृणीत स
 खं विश्वे राय इषुधमसि शुभ्रं वृणीत पुष्यसे स्वादा। कालात्मने सवित्र इदं। तस्मा
 मंतर्वेदि प्रणीतानि नीय अग्नेणादवनीयं पर्याहृत्य यजमानाय प्रयच्छति क
 स्ताजिनं सांगं रुस्तविषाणां वा सोमे खलामो दुंवरं दंडमुस्मीषं च प्रतिप्रस्थाता

पत्न्यैकुंवंकुरीरवासोयोक्तंशंकुंवा॥८॥अध्वर्युः यजमानायतनेसांगंकुंवाजेनं
 पाचीनग्रीवमुत्तरलोमोपसृणाति। यजमानः। सुकूसामयोः शिल्पेस्वस्तेवामा
 रभेतेमापातमास्ययुक्तस्योद्वः। पश्वात्पाञ्च उरुवोदक्षिणांगुष्ठंगुलीभिः
 युक्तकृत्तेसंमृशति। इमांधियुः शिष्टमाणस्य देवकतुंदक्षवरुणः शिशाधि
 ययातिविश्वदुरितातरैमसुतर्माणमधिनावरुहेम। दक्षिणांजान्वाच्यामिस
 र्पति। उपसृंरुत्वा। उर्गस्यांगिरस्यूर्णम्रदाउर्जमेयछ। कटिप्रदेशेप्रदक्षिणां
 मेखलांपर्यस्यति। पादिमामामादिःसीः। निष्कर्षंअंथिं करोति। प्रतिप्रस्था
 ता। आशासानासो० यकं। संत्वा नह्यामि पर्यसाधृतेनुसंत्वा नह्याम्यपश्रोषधी

भिः। संत्वा नह्यामि प्रजयादमयसादीहितासनवोवाजमस्मे। पत्नी योक्तेण सन्न
 ह्यति। अध्वर्युः विह्नोः शर्मसि शर्मयजमानस्य शर्ममेयछ। यजमानां वाससा
 प्रोर्णोति। नक्षत्राणां मातीकाशात्पादि। वसनस्यातीकाशेषु वाचयति। वसनां
 तान् शिरस्येव संक्षिप्य। श्रियाते शिरोवेष्टयामि श्रियैयशसे ब्रह्मवर्चसाय।
 उह्नीषेण प्रदक्षिणां शिरोवेष्टयति। प्रतिप्रस्थाता पत्न्यैकुंवंकुरीरमध्यूह
 तित्स्सी। अध्वर्युः इन्द्रस्य योनिरसि। यजमानाय त्रिवलिंपंचवलिं वा कृ
 त्तविषाणां शाण्या रज्वाबद्धां प्रयच्छति। यजमानः मामादिःसीः। प्रतिगृ
 ह्यसनांतेवधा। कृष्येत्वा सुसुस्यायै। तयांतर्वेदि लोष्टमुद्धति। सुपिप्पला

भ्यस्त्वोषधीभ्यः। तथा दक्षिणोदानं कंडूयते। प्रतिवस्थातापत्यावसनांतेनांकुं
 बंधा। एतेन कंडूयखा। अध्वर्युः सूपस्थादेवो वनस्पतिः। यजमानायास्यसम्मि
 तमूर्धाग्रमोदुंबरदंडं ध्याति॥ यजमानमर्द्धधोमोहोद्वं प्रतिगृह्णाति। पा
 स्वादायज्ञं मनसा स्वादाद्यावापृथिवीभ्यां स्वादोरोरुं तेरिक्षा स्वादायुज्ञं वाता
 दारभे। यजमानं वाचयति। यजमानो मुष्णीकृत्वा वाचं यच्छत्यानक्षत्रो हृदया
 त्। अध्वर्युः आहवनीयाग्रेति ह्यनृत्रिरूपांशु॥ ॥ अदिक्षिणा यं ब्राह्मणो नी
 लकंठश्चापिराशरणोऽनंतशर्मणः। पुत्रो रामभद्रशर्मणः पौत्रो नृसिंहश
 र्मणो नृप्रातमिंद्रायेंद्राग्निभ्यां वसुभ्योरुदेभ्य आदित्येभ्यो विश्वेभ्यो देवेभ्यो वा २६

ह्यग्नेभ्यश्च सोमयेभ्यः प्रबूमः। बर्हिर्निष्क्रम्य त्रिरुच्चैः। ए। दीक्षितो सिदीक्षितवा
 दंवदसत्यमेव वदमानृतं मास्मयिष्णुमाकंडूयया मापावृथा यदि स्मया सा अपि
 गृह्यस्मया सैयदिकंडूया सैरुह्यविषाणया कंडूया सैर्यदि वाचं विसृजेद्वै सवीमृ
 चमनुप्रवतान्मात्वा न्यत्रे दीक्षितविमिता सूर्योभ्युदिया न्माभिनिष्पुक्ताद्यानि देव
 तानामानि यथाख्यातंतान्याचक्ष्वायथान्यदेवतानामानि यथाख्यातंतान्याच
 क्षाण उपरिष्ठादिचक्ष्णंधेदिचनसितवती विचक्षणवती वाचं वदरुह्यजिनान्मा
 व्यवहेत्छादंडाच्च। यजमानं संशस्ति। यजमानः यथोक्तं करोति। विश्वे देवा अ
 भिमामावचन्मूषा संन्यासो मोराधसा देवः सविता वसोर्वसुदावा। अप्रत्याख्या

यिनंप्रतिसनीदृशान्प्रहिणोति। रास्वेयत्सोमाभूयोभरमाष्टुण्युत्प्राविशधिमाहमा
 युषा। धनमाहरंतं दृष्ट्वा जपति। चंद्रमसिममभोगायभव। तद्विरंण्यं रजतं वापति
 गृह्णाति। वस्त्रमसिममभो० व। वस्त्रं। उस्त्रासि म० वागां। दयोसिम० व। अश्वं। छागे
 सि० व। छागं। मेघोसि० व। मेघं। प्राजापत्यमसि० व। अध्वर्युः। उद्धरणवेलायामुत्तरे
 णाहवनीयंतिष्ठन्। अग्नीन्योतिष्मतः कुरुतदीक्षितवाचं यच्छपतिवाचं यच्छ। प्र
 र्वयाद्वारोपनिष्क्रम्य चतुस्तनंदोदयित्वा। जघनेन गार्दयत्यमुपविश्यो देवीं गारानि
 रुह्याधिप्रित्याभिधोत्यसुवेणायः प्रत्यानीय पुनरभिधोत्यत्रिः पर्यग्निकृत्वा मेष्टु
 नालोऽग्न्यपयित्वोदयुक्तास्य प्रत्यूह्यांगसमुत्तरेणालारवंडेशिक्य आसजति।

प्रतिप्रस्थाता दक्षिणयाद्वारोपनिष्क्रम्य पत्नीव्रतंदोदयित्वा न्वाहार्यपचनेऽपयित्वा
 दक्षिणेशालारवंडेशिक्य आसजति। जयेमानमउदितेषु नक्षत्रेषु दंडं कृत्वा जिनेस
 मादाय पूर्वयाद्वारोपनिष्क्राम्य श्रेणशालांतिष्ठन्। भूर्भुवः सुवरितिस कदुपां शुक्ला
 व्रतंकृणुतेति त्रिरुच्चैर्वचं विसृजते। अबद्धमनोद्विष्टं वधुः सूर्योऽन्योतिष्ठाः श्रेष्ठो
 दीक्षेमा मादासीः। दिवा अमेध्यदर्शने सूर्यमुपतिष्ठते रात्रौ वाहवनीयं। उदंतीर्वर्त
 धत्तौ जोधत्तुवर्तधत्तमामेदीक्षां मातपोनिर्वधिष्ट। अभिवृष्टो भिरुष्यमाणो वाज
 पति। अनृतवदने। इमं मेवरुणतत्वायामित्वन्नो अग्ने सत्वन्नो अग्न इति चतस्वः।
 दंडं कृत्वा जिनेस्यवच्छेदे। देवान्नुनमग्न्य रुस्ततो माय रुस्या शाखतुवर्धतां। भूति

दध्राघृतेन मुंचतु यज्ञो यज्ञयति म॥ ५ ॥ असंस्कृतपयपाने द्वित्रिस्तनाद्यतिक्रमे ॥
 पञ्चाचम्य ॥ शिवाः ॥ यज्ञाभवथ पूयमापोस्माकं यो नावुदरे सुशोकाः ॥ इरावतीरनमीवा
 अनागसः सुस्तिनो भवथ जीवसे ॥ चमनेष्ठीवनेवा ॥ यद्वापिरसस्य मे निरश्नुविष
 मस्मृतः ॥ अग्निहोत्रसोमः ॥ पृथिवी पुनरात्मन् धातुमे ॥ रेतः स्कंदने ॥ यन्मे रेतः परितो
 षात्तदपि य ॥ अग्निहोत्रमिव सोमेन तदहं पुनराददे ॥ इमं मे वरुणा तत्त्वामितीत्यु
 वाहुती जुहोति ॥ मूत्रं करिष्यन्सुरीषं वा पृथिव्यां लोहमादत्ते ॥ इयं ते यज्ञियाते नूः ॥ करो
 ति ॥ अपो मुंचामिनधुजाम ॥ होमुचः स्वाहा कृताः पृथिवीमाविशत ॥ लोहं प्रतिनि
 दधाति ॥ पृथिव्या संभव ॥ अश्रुयाते ॥ बीभृशाना मा प ॥ स्वस्वाहा कृताः पृथिवीमा

विशत ॥ कफे निर्गते कफः स्याना मायः स्वस्वाहा कृताः पृथिवीमाविशत ॥ स्वेदे ॥ तपस्या
 ना मायः स्वस्वाहा कृताः ॥ ता ॥ दुःस्वप्नं दृष्ट्वा या हवनीयमेत्य ॥ दुःस्वप्नपापस्वप्नो
 पशुकैर्ब्रह्मादमंतरं कस्वेर्न हि स्वप्नमुपपद्यत ॥ स्वप्ने न भेरजने ॥ यदन्नमद्यतेन तं
 न त्प्रातः शुधोवति ॥ सर्वतदस्मान्माहि ॥ सीर्न हितद्दशोदिवा ॥ स्वदेहे लोहितमुत्प
 तितं दृष्ट्वा कंडूयवा ॥ न मोरुदियात् भ्यो ज्ञः स्वाहा ॥ यदि वर्षा तिधावेत् ॥ न मोरुद्रायवा
 स्तोष्यत य ॥ आयने विप्रवरा उद्याने यत्परायणे ॥ आवर्त्तने विवर्त्तने योगोपायति
 त ॥ दुवे ॥ दाक्षितांते रणसमागमे ॥ कयान ॥ वृता ॥ देवयजनादन्यत्र सूर्योदयास्तम
 ययोः ॥ सूर्यो मा देवो देवेभ्यः पातु वायुरंतरिक्षाद्यजमानो जिर्मायातु चक्षुषः ॥ सक्ष

श्रवसवितर्विश्वचर्षणरतेभिः सोमनामभिर्विधेमते । अवांतरदीक्षाविसर्गादेतानि
 प्रायश्चित्तानि । षड्विध्यमाणाः स्वायतने कृत्वा जिनं धात्री न ग्रीवमुत्तरलोमास्तीर्य
 । १७॥ अग्नेत्वे सुजागृही वयः सुमंदिषीमहि । गोपायनः स्वस्तयेषु बुधेनः पुनर्ददः ।
 शैत । पत्नी जघनेन गार्दपत्यं संविशति तृप्ता । अध्वर्युः मध्यरात्रे यजमानं प्रबुद्धय
 जुर्वचयति । त्वमग्ने व्रतपा असि देव आमर्त्येष्वा । त्वं यद्देष्टीत्यः । यजमानो व्रतयिष्य
 न्नप आचामति । दैवी धियं मनामहे सुमृडी कामभिष्टयेव चोधां यज्ञवाद्सः सुपा
 रानो असद्वरो । अध्वर्युणा दत्तं व्रतं स्वायतने कसेन परिश्रित्य व्रतयति । ये देवा म
 नोजाता मनोयुजः सुदक्षा दक्षयितारस्ते नः पांतु ते नो वंतु तेभ्यो नमस्तेभ्यः स्वाहा ।

आचम्य जपति । शिवाः ० जीवसे । प्रतिप्रस्थात् दत्तं व्रतं पत्नी परिश्रित्य तृप्ता व्रत
 यति निर्णिड्य पात्रेषु यच्छतः । अध्वर्युः अपरात्रे प्रेष्यति त्रिस्तनवतं दोदयता
 ग्री-उपोतिष्ठातः । कुरुत व्रत्यवाचं यच्छ पत्नि वाचं यच्छ । उभौ । तथैव दोदयित्वा शि
 क्य असनेतः । दैक्षमेव व्रतं पत्न्याः । यजमान । उदित आदित्ये अग्नेराशालां प्रपा
 द्य । तिष्ठ भूर्भुवः सुवः व्रतं कुरुत । व्रतं कुरुत । अध्वर्युः एदियजमान । पूर्वया वा स
 शालां प्रपाद्य । यजमानः प्रायणीयेष्ट्या यष्ट्ये । पथ्या स्वस्तिरग्निः सोमः सवितादि
 तिश्च प्रधानदेवताः व्रतस्त्र आन्यद्विषः । अदित्ये चरुः पंचप्रयाजाः प्रधानमुपां
 शुड्यादि । इदमादि मैत्रावरुण्यंतं नान्वाधानादि । अध्वर्युः असि दानादिषाक

तंचरोः पयसि श्रपणे पयः। प्रलोप्यामि य इयोगांते गार्हपत्ये स्मार्त्तवदाज्यं संस्कृत्या
 हवनीये सुवाहुतिं जुहोति। कविर्य इत्यवितनोति पंथां नाकस्य एष्टे अधिरोचने दिवः।
 येन हव्यवदसि यासि दूत इतः प्रचेता अमुतः सनीयान्त्वा दा० कवये श्रय इदं। उप
 निष्क्रम्य सेवेष्यति० सोमविक्रयिन् सोमं रोधयो परवाणां काले रोहिते चर्मणान
 इदेषां मते ब्राह्मणो दक्षिणत आस्तातां गावो दूरं मागुर्यासु सोमं च अणी च सोमवा
 दना वने डू। हो सोमवादन मनः प्रक्षालयतो हृतफलकं। यथा संप्रैषते कुर्वेति। धृ
 ष्यादानादि च रुकल्येन चरुं श्रपयित्वा सूर्यं त इति षट्कोत्रांतर्वेद्या साद्य प्रयाज रोषे
 ण पंचरुत्वो ध्रुवामभिघार्य चरुं भृतौ। आज्यभागा विष्टानिष्ट्वा वा ध्रुवा ज्या चेतु

मृहीतैः प्रागादिषु पथ्यास्वरस्यादीनुपांशु यजति। दक्षिणं नुमंत्रणं। चरुणामध्ये दितिं य
 जति अन्नादो नुमंत्रणं। अदितिमिष्ट्वा मारुती मृचमन्वाह। मरुतो य इवो दिवः सुम्नायं
 तो हवामहे। अतून उपगंतन। स्विष्टकृत उपस्तीर्य चतुर्ध्रुवा ज्यात्स रुचरे रुतरा र्धा
 दवदाय द्विरभिघार्य मेषाणां सुचोरधो नीत्वाग्नीधेय प्रयच्छन्नाह। अतिवाल यता दे
 वमानुषा हा र्षीः। स्विष्टकृता प्रचर्य अग्नीधामेषाले ध्यन्ति प्राङ् नीत्वा भुक्ष्योत्तरतः
 सादिते संक्षालनादि। प्राशित्रमवदाये डाया मुपस्तीर्य ध्रुवा ज्या दष्ट रुत्वो द्विश्चरो र
 वदायाभिघारयति। दविरुष्टि ह मुदास्य परिकर्मिणः संप्रेष्यति। १४। अनुच्छिष्टी
 कुर्वन्त एतं चरुं व्युहृत्य प्राग्नीताथैतां चरुं खाली ५ सक्षामकाषामेतन्मेषाणामेतं वेद

मेतद्वर्दिश्वतुष्टयमुदयनीयायनिधतात्। तेतथाकुर्वन्ति। सुग्विमोकांतेत्तस्मीमंत
 वेदिप्रणीतानिनीयत्तस्मीध्वामायायततश्चतुर्गदीतंगदीत्वास्त्रेदिरण्यंनिष्ठकं
 बध्वादर्भमुलेषप्रथ्यजुद्धामवदधाति। इयंतेशुक्रतन्त्रिदंर्वस्तयासंभवभ्राजं
 गच्छ। अन्वारध्वेयजमाने। नुरसिधृतामनसाजुष्टाविष्ठावेतस्यास्तेसत्यसवसः
 प्रसवेवाचोयंत्रमशीयस्वादा। सोमक्रयण्याइदं०। अपरंचतुर्गदीतंगदीत्वा।
 स्फ्यमुदपात्रंबर्दिर्दिरण्यमादाय। एदियजमान। यद्दरणीहस्तयापत्न्यानुगते
 नयजमानेन सदपूर्वयाद्यारोपनिष्क्रम्या। अग्रेणशालांतिष्टंश्चतुर्गदीतंयज
 मानमवेष्टयति। शुक्रमस्यमृतमसिवैश्वदेवद्रुविः। दिरण्यमंतर्द्धायादित्यमु

दीष्टयति। सूर्यस्यचक्षुरारुहमग्नेरक्ष्णः कनीनिकांयदेतरोमिरीयसेभ्राजमानोविपश्चि
 ताः सोमक्रयणीमग्नेणशालांपृष्ट्यायामुदीचीमनुमंत्रयते। चिदसिमनासिधीरसिद
 क्षिणासियज्ञियासिहवित्रियास्यदितिरस्युभयतः शीर्ष्णीसानः सुप्रचीसुप्रतीचीसं
 भवमित्रस्त्वापदिबध्नातुपूषाध्वनः पात्विंदायाध्यक्षायानुत्वामातामन्यतामनु
 पितानुभ्रातासगर्भ्योनुसखासधूथ्यः सादेविदेवमच्छेदंदायसोमद्रुद्रस्त्वाव
 त्रयतुमित्रस्यपथास्वस्तिसोमसखापुनरेदिसहरया। प्रेष्यती। दक्षिणस्येर्मस्य
 सप्तमंपदंजोषयध्वं। तस्याउदङ्नीयमानायादक्षिणस्यदोक्षः षट्पदान्यनु
 निष्क्रामतिषड्भिः। वर्यसि। रुद्रासि। अदितिरसि। आदित्यासी। शुक्रासि। चंदासि।

सप्तमदस्तेन गृह्णाति । इदं स्यति स्वासुमेर एव तुरुद्रो वसुभिराचिकेतुः । पदे हिरण्यं निधा-
य परिस्तीर्य परिषिञ्च्य । पृथिव्या स्वासुमर्धना जिघर्मि देवयजनं इडायाः पदे घृतवति स्वा-
हा । चतुर्गृहीतं जुहोति । सोमक्रयण्या इदं ० । हिरण्यमपनीया परिलिखीत ५ रक्षः प-
रिलिखिता अरायत इदमद ५ रक्ष सोमग्रीवा अपि कुंतामियोस्मान् देष्टव्यं च वयं हि
अ इदमस्य ग्रीवा अपि कुंतामि । स्येन पदं परिलिखति । सकृन्मंत्रेण द्विस्त्वस्ती ।
अप उपस्पृश्य । स्येनोपसंगृह्य पक्षरण्यां संवपति । अस्मेशयः । मंत्रकर्मणोस्त्रि-
रावृत्तिः । त्वेशयः । पक्षराणी यजमानाय प्रयच्छति । यजमान । तोतेशयः । पत्न्येषयति ।
संदेवि देव्योर्वश्या पश्यस्व । पत्नी सोमक्रयण्या समीक्षयति । पत्नी । त्वशी मतीते सपे

यसुरेतारे तोदधाना वीरं विदेयतव संदृशि । यजमानमीक्षते । यजमानः । माद ५ राय
स्योषेण वियोषं । सोमक्रयणी । अध्वर्युः हिरण्यं प्रक्षाल्य मध्यमायामंगुलौ बध्ना ।
पददेवो बुदकमुपनिनीय पत्नीं गमयित्वा ॥ ५ ॥ तत्रैव चंद्रागां कृत्वा वलस्या पू-
र्णां स्तके उक्षीषं वा ससी कृत्वा जिने सोमक्रयणी मादायो परवदे रांगत्वा । सोमवि-
क्रयि ऋषु दत्ते सोमाः ॥ ३ ॥ सः । शुद्धः । यजमानः । एष ते गा यत्रो भाग इति मे सोमाय
ब्रूता देषते त्रैष्टुभो भाग इति मे सोमाय ब्रूता देषते जागतो भाग इति मे सोमाय ब्रू-
ता च्छंदोमाना ५ साम्राज्यं गच्छेति मे सोमाय ब्रूतात् । सुविवितं राजानमुपस्थाप्य । अ-
ध्वर्युः द्विगुणं वा सश्रमण उत्तरार्धे वा गृहमास्तीर्य । अ ५ शुभाते अ ५ शुष्ट्यतां

परुषापरुगंधस्तेकाममवतुमदायरसोऽन्युतोमात्योऽशुक्रस्तेऽदः। सहिरण्येन
 पाणिनाराजानमभिष्टय। अभित्यं देवः सवितारमुण्योः कविकेतुमर्चामिसत्य
 मवसः रत्नधामभिप्रियं मतिमूर्धा यस्यामतिर्भाः अदित्युतः सवीमनिहिरण्यपा
 णिरमिमीत सुकतुः रुपाः सुवः पंचमुष्टीर्मंत्रावृत्यासांगुष्ठया प्रदेशिन्यो यक नि
 ष्टिकया प्रदेशिन्याऽन्या कनिष्ठिकया मध्यमयेति विमाय। कनिष्ठया मध्यमया क
 निष्ठया प्रदेशिन्या मदानाम्नात्स्ती पंचमुष्टीर्विमाय। दशकुत्वो मिमानोर्ध्वमेव
 मिनोति। प्रजाभ्यस्त्वा। शिष्टं मिते प्रक्षिप्य। वसनांतानेकीकृत्य। प्राणायत्वा। प्रद
 क्षिणमुष्टीषेण वेष्टयित्वा। व्यानायत्वा। अंता उपगृह्य। अंगुल्यावकाशं कृत्वा। प्र

जास्त्वमनु प्राणिदिप्रजास्त्वामनु प्राणंतु। यजेमानमवेष्टयित्वा। चर्मणि निधाय सो
 मविक्रमयिष्यते। अद्भिरभ्युक्षचमोद्दिह्योच्छ्राय। सोमविक्रयिन् क्रयस्ते सोमाः३।
 सः। क्रयः। अध्वर्युः मूजं वताः३ सः। मूजं वतो हि। अध्वर्युः। गवाते कीणामि। सोमक
 यण्या सोमं पणते। सः। कीतः सोमः। वयांसि व्याचक्ष्व। अध्वर्युः। एषाते सोमकयणी
 चंद्रं ते छागाते वस्त्रं ते। ३। सोमं ते कीणाम्यूर्जस्वं तं पयस्वं तं वीर्यं वंतमभिमाति
 षादः शुक्रं ते शुक्रेण कीणामि चंद्रं चंद्रेण मृतममृतेन सम्यते गोः। कौसाय हिरण्यं
 दर्शयित्वा। अस्मे चंद्राणि। यजेमानाय प्रदाय। तपसस्तनुरसि प्रजायते वर्णस्तस्या
 स्ते सदस्त्रपोषं पुष्यं त्याश्वरमेण पशुना कीणामि। प्रतीचीनश्रीवया जयाराजानं प

एते। अस्मेतेबंधुः। यजमानं समीप्य। मयितेराथः श्रयंता। आत्मानं अजां प्रदक्षिण
 मावर्त्योभ्युक्ष्य उदीचीं कोसाय दत्वा। मित्रो न एहि सुमित्रधाः। राजानमादाय। ब्रह्मा।
 इन्द्रस्यो रुमा विशदक्षिणमुशन्नुशंतः स्योनः स्योनं। यजमानस्य दक्षिणं रोसा दयति।
 अध्वर्युः। वयः सुपर्णा उपवद्वान्। यजमानस्य रुक्षविषाणयो हवीषमपनयति।
 यजमानः। अभ्युक्ष्य कोसाय परिकर्मिणे वो हवीषं प्रदाय मे वावरुणा यदंडं प्रयच्छति।
 मे वावरुण दंडे ध्वर्यु यजमानं वाचयति। त्वां गावो वृणुत राज्या यत्वाः वृंहंतु मरुतः स्व
 र्काः। वर्षां नृत्रस्य वकुभिः शिश्रियाणस्ततो न उग्रो विमजा वसूनि इति। मित्रावरु
 णयोस्त्वा प्रशास्त्रोः प्रशिषा प्रयच्छामि। अध्वर्युः। अस्मे ज्योतिः। शुक्रोर्णास्तु कांय

जमाने ध्यस्य। इदमहः सर्पाणां दंडं शृकानां ग्रीवा उपग्रथ्नामि। रुक्षा उपग्रथ्य। सोम
 विक्रयिणितम। तथा सोम विक्रयिणं भ्रुवोर्विध्यति। सोम क्रयणाननुदिशति। स्वा
 नभ्राजां धारेवं भारे रुक्ष सुहस्त रुक्षानवेतेवः सोम क्रयणास्तान् रुक्षध्वं मावोदभ
 त्। उदकुंभमुपप्रवर्त्य। यजमानः। उदा शूषारवाः अनु। राजानमादायो पोत्थाय रा
 जानं शिरसि निधाय उर्वतरि ह्यमन्विहि। दक्षिणतः प्राङ्मुरव मनोभ्येति। अध्वर्युः।
 अदित्याः सदोसि। नीडे रुक्षाजिनमास्तृणाति। यजमानः। अदित्याः सद आसीद।
 रुक्षाजिने राजानं निधाय। उभौ। अस्त भ्रातृद्यामृषभो अंतरि ह्यममिमीत वरिमा
 णं धृथिव्या आसीदक्षिणा भुवनानि सम्राड्द्विष्वेत्तानि वरुणस्य वतानि। राजानमु

पतिष्ठेते। अधर्युः। वनेषु व्यंत रिष्टंत तान वा ऊँ ऊमर्व सुपयो अधियासु। ह सुवत्सुवरुणे
 विष्टवृत्तिं दिवि सूर्यमदधातव्यो मम दौरा जानं प्राग्वर्जं वा ससावेष्टयित्वा। उदुत्यं जा०
 र्यं। रुक्माजिनमंतर्लो मोर्ध्वं श्री वंपुरस्ता र्द्धा। उस्वावेतंधूर्पादवनश्च अविशदलो व
 त्तोदनी। सोमवाहना वानी यमानौ प्रतिमं च। वरुणस्य स्कंभनमसि। दक्षिणं युंत्वा।
 वरुणस्य स्कंभसर्जनमसि। शम्यामवगुह्य। प्रत्यस्तो वरुणस्य पाशः। योर्कं। एवमुत्त
 रमनद्वाहं युंत्वा दक्षिणामिधां मन्वारभ्य संघेषमाहं। सोमाय कीताय प्रोह्यमाण
 यानुब्रूहि सुब्रह्मण्य सुब्रह्मण्या मादूय मातुत्वमादूय जमान आदूयस्यति। य
 जमानेः। अंतरेणेवेति स न्यलाशशारवांधारयन् ब्रह्मण्यो भूति विरुपांश्चादूय

ति। सुब्रह्मण्येनादुतायां प्रथमायामृचि विरुक्तायां। प्रच्यवस्व भुवस्य ते विश्वान्य
 मिधामानि मार्त्ता परिपरी विदन्मात्वा परिपंथिनो विदन्मात्वा रेका अद्याय वो मा
 गंधर्वो विश्वावसु रादद्यष्ट्येनो भूत्वा परापतय जमानस्य नो गृहे देवैः सः स्कुतं। अन
 पचाव्य। दक्षिणामुखं परिवर्त्य परिवहंति। अधर्योरेव मंत्रः। अधर्युयजमानौ। यज
 मानस्य स्वस्त्ययन्यस्य पिपंथा मगस्मदि स्वस्ति गमने ह संयेन विश्वाः परिद्विषो वृण
 क्ति विदते वसु। अंजसा प्रतीची मागत्य। अधर्युः व्रीही नरणी राजा संदी गृहीत्वा। न
 मो मित्रस्य वरुणस्य वष्टसे मद्देवाय तदृतः स पर्यत दूरे दृशे देव जातय केतवे दिवस्पु
 त्राय सूर्याय शः स्यत। अग्नेण शांतिं सन्नो ह्यमानं राजानं प्रतिमं च। अग्नेण शा

लाभुदगीषमनउपस्थाप्य। वरुणस्य स्तंभनमसि। उपस्तंभने स्थापयित्वा। वरुणस्य स्तं
भमसर्जनमसि। दक्षिणस्यानदूहः शम्यामुत्कृष्य। उन्मुक्तो वरुणस्य पाशः। योक्त्रं। ए
दियजमानः। पूर्वया द्वा राशालां प्रपाद्य। यजमानः। आतिथ्ये ह्या यक्ष्ये। अग्नीषोमा वा
ज्यभागो। वैक्षको न वरुणालः पुरोडाशः। नानुयाजाः प्रधानमुपांशु। अधर्युः। असिदा
शनादि। अश्ववालां प्रस्तरः। ऐश्वरी विधत्ती। पंचविधं वर्द्धिः। कार्मर्यमयाः परिधयः
ततस्त्वां द्वाविंशतिधा। उपस्थानव्रीदीन्निर्वपत्य न्वारध्यायां पत्न्यां पंचकृत्यो यजुषा।
देवस्य त्वा० मन्तेरातिथ्यमसि विस्तवेत्वा जुष्टं निर्वपामि। देवस्य० भ्याः सोमस्याति
थ्यमसि वि० मि। देव० भ्यामतिथ्येरातिथ्यमसि वि० मि। देव० भ्यामन्तयेत्वा रायस्यो

षदा ब्रूते वि० मि। देवभ्याः श्येनाय त्वा सोमभृते विस्तवेत्वा जुष्टं निर्वपामि। इदं देवानामि
त्यादि। तंदुला योनिनीय दक्षिणवदुत्तरमन द्वाहं विमुच्य। चत्वारो ब्राह्मणा आसंदीना
लां प्रवेशयंति। यजमानः। याते धामानि हविषा यजंति ताते विश्वा परिभूरस्त यज्ञं।
राजानमादाय। गयस्फानः प्रतरणः सुवीरो वीरदा प्रचरा सोमदुर्यान्। शालां प्र
पाद्य। आसंदी सोमं चांतरेण वेद्युक्ते रोनी त्वाग्नेणा हवनीयं पर्याणीय दक्षिणत आ
संध्यामधर्युः कृष्ताजिनमा स्तरणाति। अदित्याः सदोसि। यजमानः। अदित्याः
सद आसीद। कृष्ताजिने राजानं। वरुणो सिधुतवतो वरुणमसि। राजानमुप
स्थाय। अधर्युः शंयोर्देवानां सख्यात्। कृष्ताजिनां तानेकी कृत्य रज्ज्वा वंशे प्रश्र

थ्य। मादेवानामपसस्त्रिः। आसंध्या अपरपादयोर्मध्ये राजा पादौ प्रहालया
 मीति ध्यायं च न जलिना जलमासि च। शतं दस्तु स्त्रीं ह्यालयति। यज्ञमानः। उपति
 ष्ठते। तत्वायामिब्रह्म। षीः। अध्वर्युः माराजानं वा हवनीयं वांतरेण कश्चिन्नसंवा
 रि नैनः सायुधो मासदंडो मासश्चो मासो ह्नीपो मासाधस्याद्यो नुप्रपादीत्।
 यज्ञमानो राजानं मधुपर्केण पूजयति। निवेदितांगामध्वर्युः रुसृजतेति वदति।
 १११। अध्वर्युः कृत्स्नाजिना वधूननादि। विष्टो मे वोत्तरेषु गमयेत्। पुरोडाशम
 धिश्रित्य गार्दपत्ये मदंती रधि श्रीत्यान्यनिर्वापादि। चतुर्गृहीतान्याजानि।
 चतुर्होत्रातिथ्यमासादयति। पृथिवी होता०। अमन्नाभि मंत्रेण कृत्स्ने संभारा

३७

न्याचष्टो। अग्निर्यजुर्भिः। सर्वेतास्तोमैः। इंदु उक्त्वा मदैः। मित्रावरुणा वाशिषा।
 अंगिरसो धिष्णि यै रग्निमिः। मरुतः सदो हविर्धानाभ्यां। आपः प्रोक्षणीभिः। ओष
 धयो बर्हिषा। अदितिर्वेद्या। सोमो दीहया। त्वष्टे ध्येन। विष्मर्य ह्येन। वसव आज्येन।
 आदित्या दक्षिणाभिः। विश्वे देवा उर्जा। पूषा स्वगाकारेण। बृहस्पतिः पुरोधया।
 प्रजापतिरुज्जीयेन। अंतरिक्षं पवित्रेण। वायुः। पात्रैः। अहः। अश्वया। उत्करे कृ
 त्स्नाजिनमास्तीर्य। अग्नेर्जनित्रमित्यादि पशुवन्निर्मथ्येन प्रवर्याभिहुत्य। अश्व
 ये समिध्यमाना येत्या। न समिधं परिशिनष्टि। चतुर्थे सर्वमोषभृतं जुहुमाननीय।
 प्रयाजशेषेण ध्रुवां पुरोडाशमभिघार्य नोपभृतं। आज्यभागाविष्टोपां शुप्रधा

नेन प्रचर्य शिपिविष्टे मन्त्रादेन वा नुमंत्रिते स्विष्टकृदिडेन प्रचर्य मार्जयित्वा प्राशित्रं
परिहृत्या तिष्ठः संतिष्ठते । तस्मां प्रणीतानि नीयत्स्मां ध्रुवामाप्याय्य वेद्यां कंसं च
मसं वा निधाय ध्रुवं पंचकुत्बो गृह्णामि । आयतयेत्वा गृह्णामि । परिपतयेत्वा गृह्णामि ।
मि । तन्नूनं प्रेत्वा गृह्णामि । शाकं रायत्वा गृह्णामि । शकं नो जिह्यायत्वा गृह्णामि ।
यजमानां त्वास्तु विजस्तमवमृशंति मुख्यक्रमेण । अनाधृष्टमस्य नाधृष्ट्यं देवा
नामो जो मिशस्त्रिषा अनभिशास्ते न्ये । अधर्युः यजमानं वाचयति । अनुमेदीक्षां
दीक्षापतिर्मन्यतामनुतपस्तपस्यति रंजसा सत्यमुपगेषः सुविते माधाः । यजमा
नः प्रथमादिक्रमेण ध्वर्यादीन् सर्वानुपहृत्य तानूनं प्रविशति । प्रजापतो

त्वामनसि नुदोमि । सहन्मंत्रेण द्विस्त्वस्मां । अथैनदद्भिः संस्पृश्य शास्त्रोत्तरे निनय
ति । अधर्युः अग्नीन्मदं त्यापाः । ३ । अग्नीधुः । मदंति देवी रमता वधः । अधर्युः । तामि
द्व । यजमानां ता । प्रथमादिक्रमेण मदंति रूपस्पृश्योपोत्थाय विस्त्रस्य हिरण्यम
वधा यराजानमाप्यायंति । अः शुरः शुरस्ते देवसोमाप्यायतामिंद्रायै कधनविद
आनुभ्यमिंद्रः प्यायतामात्वमिंद्राय प्यायत्वा यजमानं वाचयति । आप्या
यय सरवीन्त्यामेधया स्वतिते देवसोमसुत्या मशीय । मदंतीरपः स्पृष्ट्वा यथा
यतनमुपविश्य । अधर्युरेव वाजवतीभ्यां सुचौ व्यूह्य परिधीन्त्समज्ययथायत
नं सुचौ सादयित्वा विधृतीभ्यां सह प्रस्तरं गृहीत्वा प्रतिशरणं स्त्रेधानक्ति । अतः

रिहाणा इत्यादि। न प्रस्तराश्चावयति न वर्द्धिरनुप्रहरति। प्रस्तरं दक्षिणादेवैधौ निधा-
यतस्मिन्दक्षिणोत्तरिणो निद्रुवते। एषा रायः प्रवेभगायतमृतकादिभ्यो नमो दिवे
नमः पृथिव्यै। आतिथ्या वर्द्धिष एकदेशं विधृतीभ्यां सह तमेव प्रस्तरं सह बद्धा
तेष्वेव परिधिष्वेकादशसमिच्छ कला उपसंगृह्यत दुभयमाहवनीयेति वाल्यादि
रज्जुहोत्ररतः सादयित्वा। यजमानमाह अवतांतरदीक्षां गृहाण। यजमानः अ-
हवनीयमुपतिष्ठते। अग्नेव तपते त्वं वतानां वतपतिरसियाममतनूरेषा सात्वयि
यातवतनूरियः सामयि सह नो वतपतेर्वातनोर्वातानि। अध्वर्युः यजमानं संशास्ति।
संतरां मेखलां समायच्छस्व संतरां मुष्टीकुरुष्व तत्तत्र त एधि मदं तीभिर्मर्जयस्वो

त्सर्ववितनः सजो याते अग्नेरुदियातनूस्तयानः पादितस्यास्ते स्वाहेत्येतेनातोधि
वतया। स एव मेत सर्वं करोति। १८। इति प्रथमप्रश्नः। १९। होत्रध्वर्युब्रह्मपतिप्रस्था
तृप्तस्तोत्रग्रीधजमाननमो वाच इति शांतिपठंति। अध्वर्युर्गर्दपत्यस्य पुरस्तात्
लोषु संभ्राडा संदीरुणां गोदोहं तां छागायै शंकुं शफोपयमनं स्तुवं रौहिणाद-
वन्यो देधृष्टीत्रीणि धवित्रीणि षट्छ कलानेतान्यौ दुंबराणि वैकं कंती समिधं
त्रयोदश वैकं कतान्यरिधी वैकं कंती प्रचरणां कार्मर्यमथान्यरिधी सुवर्णराजतौ
रुक्मो देधर्मदुधे धेनुं छागां च वर्द्धिः स्थापयित्वा हो कुशमयौ वेदौ रेकं मौं जमप-
रिवासितं मौं जं रज्जुदाममुंत प्रलवान् रौहिणा पिष्टानि सिकताश्चासाद्योतरेण

गार्हपत्याहवनीयौखरोरुत्वा उत्तरेशालाखंडेतथेवचतुरश्रमुदङ्निष्पंदनवतमुद्धि
 ह्रस्वरंरुत्वाप्रचरणीयंमहावीरंशकाभ्यांपरिगृह्यप्रवृजनीयेखरंसादयित्वामौजे
 नवेदेनापिधायदक्षिणतःअहवनीयस्यसम्प्राप्त्यसंधांरुत्वाजिनेधाग्निलौउपश
 यौमहावीरौवेदभ्यांपरिगृह्यअग्निशिष्टांमृदंवासाद्यस्थूणांशंकुंचादायजघने
 नगार्हपत्यंपरीत्यदक्षिणयाद्वारोपनिष्क्रम्यहोतुःसंदर्शस्थूणांनिहत्यमौजेनदाम्ना
 धर्मदुधोवसंवधोत्तरतःशंकौछागांवधापत्नीहोतारंब्राह्मणंप्रतिप्रस्थाताप्र
 स्तोतारंअग्नीध्रप्रवर्ग्यकर्तृनादूयधारणिपरिश्रित्यपत्नीशालेपत्नीमुपवेश्य
 परिश्रित्यात्नीन्यरिस्तीर्यगार्हपत्यस्यदक्षिणतोब्रह्मयज्ञमानाउपवेश्यसपवित्रा

यांप्रचरण्यांमदंतीरानीयोत्पूयाददान-आदा।ब्रह्मन्प्रवर्मेणप्रचरिष्यामोहोतव
 र्ममभिष्टुह्यग्नीध्रोहिणोपुरोडाशावधिअयंप्रतिप्रस्थातःप्रवर्ग्यविद्वरप्रस्तोतःसामा
 निगाय।प्रस्तुतःप्रचरणीयंमहावीरंप्रोक्षति।यमायत्वामखायत्वामस्यस्यदरसेत्वा।
 अभिप्राप्नुवन्परात्परान्संभारान्।प्रतिप्रस्थाताप्रोक्षितंमन्यवस्थापयत्यध्वर्युः।आ
 हवनीयेकार्मर्यमयान्यरिधीन्यरिधायतत्रौदुंबराच्छकलान्वैकंकृतीसमिधंवसा
 दयित्वागार्हपत्येवयोदशवैकंकृतान्यरिधीन्मुवर्णरजतौरुक्मौमुंजप्रलवानरौहिण
 पिष्टानिसादयति।अग्नीध्रः।जघनेनगार्हपत्यंधृष्टीभ्यांप्रतीचोंगारान्निरुह्यरौहि
 णकपालेउपधायमदंतीभिःपिष्टानिसंयुत्यपिंडीकपालयोरधिश्रित्यस्थाल्यामा

ज्योतिरः पवित्रमानियाधिप्रित्योभयंपर्यग्निकृत्वा रौहिणीपुरोडाशौ श्रपयति। प्रति
 प्रस्थातामोजवेदाग्नेणमहावीरं सुवंपित्वने रौहिणदवन्यो उपयमनं च समृज्या ज्यमु
 त्पूर्य रौहिणीपुरोडाशबुधस्तार्णाभिधारिता बुधास्य रौहिणदवनीभ्यां परिग्रह्य वेद्या
 मासादयति। दक्षिणं परिधिसंधिमनुदक्षिणमुत्तरं परिधिसंधिमन्वितरं। प्रांचौ पू
 र्वाह्निके प्रत्यंचावापराह्निके। अध्वर्युः प्रवरणीयं महावीरं शफाभ्यां सव्ये गृहीत्वा आ
 ज्यस्थाऽभ्याः सकृदुपहत्य गार्हपत्येनवानंसंतताः सप्ताहुतीर्जुहोति। प्राणाय स्वाहा।
 व्यानाय स्वाहा। पानाय स्वाहा। चक्षुषे स्वाहा। श्रोत्राय स्वाहा। मनसे स्वाहा। वाचे
 सरस्वत्यै स्वाहा। अथाङ्गित्यागः। चतस्रो यथोपपादं। दक्षाय स्वाहा। क्रतवे स्वा

हा। ओजसे स्वाहा। बलाय स्वाहा। महावीरमा ज्येनानक्ति। देवस्त्वासविता म धानक्तु। प्र
 तिप्रस्थाता राजतं रुक्मं प्रवृज्य नीये खरे उपगृह्णाति। पृथिवी तपसस्त्राय स्वा। अध्वर्यु
 र्मुक्ते उपलवान्व्यतिषक्ता आगुदश आन्वदक्षिणमादीपयति। अर्विरसि। शोचि
 रसि। ज्योतिरसि। तपोसि। तान् प्रवृज्जनीयसं प्रकीर्य महावीरं सादयति। सः सीद
 स्वमहाः असि शोचस्व देववीतमः। विधूममग्ने अरुषं मियेध्यसृज प्रशस्तदर्श
 तं। आज्येन पूरयति। अंजंति यं प्रथयंतो न विधावपावंतं नाग्निना तपंतः। पितुर्न
 पुत्र उपसि प्रेष आधर्मो अग्निमृतयन्नसादीत। यजमानो महावीरस्य प्रागाधूर्ध्वं
 तेषु प्रदक्षिणं प्रादेशं करोति। मंत्रान ध्वर्युश्वा। अनाध्वर्या पुरस्तादग्नेराधिपत्य

आयुर्मेदाः॥ पुत्रवतीरक्षिणतइंद्रस्याधिपत्ये प्रजां मेदाः॥ सुषदा पश्चाद्देवस्य सवितुरा
 धिपत्ये प्राणं मेदाः॥ आश्रुतिरुत्तरतो मित्रावरुणयोराधिपत्ये श्रोत्रं मेदाः॥ विधृतिप
 रिष्ठात्तद्वृद्धस्य तेराधिपत्ये ब्रह्म मेदाः॥ क्षत्रं मेदास्तेजो मेधावर्चो मेधायशो मेधास्त
 यो मेधामनो मेधाः॥ यजमानः॥ भूमि मभि मृशति॥ मनोरश्वासिभूरिपुत्रा विश्वाभ्यो
 माना इभ्यः यादिसुषसदामेभूयामामादिः॥ सी॥ अधर्युर्ध्वं ह्यभ्यामुदीचो गारा
 निरुदति॥ तपोधने अंतराः॥ अमित्राक्षपात्राः॥ समररुषः परस्य॥ तपावसो विकी
 तानो॥ अचितावितेति क्षतामजरा॥ अयासः॥ तैरेनं यदि क्षिणं परिचिनोति॥ वितथ
 स्त्वरिचितः स्वादा मरुद्भिः परिश्रयस्व॥ दक्षिणतश्चोत्तरतश्च द्यौर्वैकं कतौ परि

धीपरिदधाति॥ माअसि॥ माअसि॥ प्रतिप्रस्थाता त्वश्वात्पुरस्ताच्चोदगग्रौ॥ प्रमाअ
 सि॥ प्रमाअसि॥ तथैव द्वावधर्युः॥ प्रतिमाअसि॥ प्रतिमाअसि॥ द्यौप्रतिप्रस्थाता॥
 सम्माअसि॥ द्वावधर्युः॥ विमाअसि॥ द्यौप्रतिप्रस्थाता॥ उन्माअसि॥ अधर्युस्त्र
 योदशंदक्षिणतर्द्धाग्रमुष्ट्रयति॥ अंतरिक्षस्यांतर्द्धिरसि॥ सौवर्णरुक्मेणमहा
 वीरमपि दधाति॥ दिवं तपसस्त्रायस्व॥ धर्ममुपतिष्ठते॥ अभिगी॥ भिद्यिदतो नर्तुनमा
 प्याययद्दुरिवोवर्धमानः॥ यदास्तोस्त्रभ्यो महिगोत्रारजासिभूयिष्ठभाजो अधते
 स्याम॥ शुक्रं ते अन्यद्यजतं ते अन्यदिषुरूपे अदनीद्यौरिवासि॥ विश्वादिमाया
 अवसिस्वधावो भद्रांतपुषन्निदरातिरक्त॥ अर्दन्विभर्षि सायकानि धन्वा र्दन्ति

कं यजतं विश्वरूपं । अर्द्धं नि दं दयसे विश्वमभुवं न वा ओजीयो रुद्रत्वदस्ति । प्रज्वलितैरु
 कमपकृष्य धवित्रा एयादत्ते । गायत्रमसि । एकं । त्रैलोक्यमसि । द्वितीयं । जागतमसि ।
 तृतीयं । तैरेनं पश्चात्पादू जान्वा च युगपच्चिरुर्ध्वं धुनोति । मधु मधु मधु । उत्तरतस्ति
 ह्यते प्रतिप्रस्थात्रे देधवित्रे प्रयच्छति । तयो रेकमग्नीधेति प्रतिप्रस्थाता । प्रणवे प्रणवे धु
 न्वंतो महावीरं त्रिः प्रदक्षिणा कृत्वोत्तरतस्ति ह्यते । अध्वर्युर्ध्ववित्रा एयादायात्मनो परे
 ण परिक्रान्ता योत्तरतस्ति ह्यते । प्रतिप्रस्थात्रे देधप्रयच्छति । एकमग्निधेति प्रतिप्रस्थाता । प
 श्चात्पादू श्रुको ध्वर्युरुपविशति पुरस्तात्प्रत्यङ्मुखः । प्रतिप्रस्थातोत्तरतः अग्नीधः
 प्रणवे प्रणवे धु न्वंतः सुवेण महावीरमाप्याययंति । यामिर्वर्तिका मित्युपश्रुत्या

ध्वर्युयजमानो महावीरमुपोत्थाय प्रेक्षतः । दशधा चोर्दशभासि दक्षिणा । दशप्रती
 चोर्दशभास्युदीचीः । दशो धर्मासि सुमनस्यमानः । सनोरुचं धेह्यदृणीयमानः ।
 अग्निह्वावसुभिः पुरस्तादोचयतु गायत्रेण छंदसा । समारुचितो रोचय । इन्द्रत्वा
 रुदैर्दक्षिणातो रोचयतु त्रैलोक्येन छंदसा । समारुचः । वरुणास्त्वादित्यैः पश्चादोचयतु
 जागतेन छंदसा । समारुचिः । कृतानस्त्वामारुतो मरुद्भिरुत्तरतो रुचयत्वानुष्टुभे
 न छंदसा । समारुचिः । नृदस्यतिस्त्वाविश्वे देवैरुपरिष्ठादोचयतु पादू न छंदसा ।
 समाः । रोचितस्त्वं देव धर्मदेवेष्वसि । रोचिषीयादं मनुष्येषु । सम्राड् । धर्मरुचितस्त्वं
 देवेष्वपुष्पाः स्तेजस्वी ब्रह्मवर्चस्यसि । रुचितो दं मनुष्येष्वपुष्पाः स्तेजस्वी

ब्रह्मवर्चसीभूयासं। रुगसि। रुचंमयिधोहि। मयिरुकू। दशपुरस्तापोचसे। दशद
हिणा। दशप्रत्यङ्। दशोदङ्। दशो धोभासिसुमनस्यमानः। सनःसम्राडिषमूर्द्धधे
हि। वाजीवाजिनेपवस्व। रोचितोघर्मरुचीया। अन्नस्वतीमित्युक्ते धवित्राण्युर्ध्वधारये
ति। अरुरुचदुषसःपृश्निरग्निइत्युक्तेरुचितोघर्मइत्युक्ताययेतं विरयसव्यंपरीत्य
धवित्राणिनिधायकृत्विजोयजमानश्चसर्वेधर्ममुपतिष्ठंते। शांति। अपश्यंगोपाम
निपद्यमानं। आचपराचपथिभिश्चरंतं। समधीचीःसविषूचीर्वसानः। आवरीवर्त्ति
भुवनेषंतः। अत्रावावीः। मधुमाध्वीभ्यामधुमधूचीभ्यां। अनुवांदेववीतये। समग्निरग्नि
नागत। संदेवेनसवित्रा। सःसूर्येणरोचते। स्वाहासमग्निस्तपसागत। संदेवेनसावित्रा। ३४

सःसूर्येणारोचिष्ठ। धर्तादिवोविभासिरजसः। पृथिव्याधर्ता। उरोरंतरिक्षस्यधर्ता। ध
र्तादेवोदेवानां। अमर्त्यस्तपोजाः। हृदेत्वामनसेत्वा। दिवेत्वास्सूर्यायत्वा। उर्ध्वमिम
मध्यरेरुधि। दिविदेवेषुहोत्रायछ। विश्वासांभुवांपते। विश्वस्यभुवनस्यते। विश्व
स्यमनस्यते। विश्वस्यवचस्यते। विश्वस्यतपसस्यते। विश्वस्यब्रह्मणस्यते। देव
श्रस्त्वंदेवधर्मदेवान्यादि। तपोजांवाचमस्मेनियछदेवायुवं। गमोदेवानां। पिताम
हीनां। पतिःप्रजानां। मतिःकवीनां। संदेवोदेवेनसवित्रायतिष्ठ। सःसूर्येणारुक्तं।
आयुर्दस्त्वमस्मभ्यंघर्मवर्चोदाअसि। पितानोसिपितानोबोध। आयुर्दस्त्वर
धाःपयोधाः। वर्चोदावरिवोवीदाद्विणोदाः। अंतरिक्षप्रउरोर्वरीयान्। अशीम

हितामामादिः सीः १। यजमानः। गार्हपत्यमुपतिष्ठते। त्वमग्नेः गृह्यतिर्विशामसि।
 विश्वासां मानुषीणां। शतं भूमिर्यविष्ठपाह्यः दसः। समेक्षारः शतः हिमाः। तं वा वि
 णः दाद्विधानं। इहैव रातयः संतु।। प्रतिप्रस्थाता वेदं पत्यैष दर्शयान्वयति। त्वष्टाम
 तीते सपेयसुरेतारे तो दधाना वीरं विदेयतदसं दृशिमाहः। रायस्योषेण वियोषं। आ
 हवनीये दक्षिणं रोहिणं जुहोति। अहर्ज्योतिः केतुना जुषताः सुज्योतिर्ज्योतिषाः
 स्वाहा। ज्योतिष इदं। अपराह्नि केतुः। रात्रिर्ज्योतिः केतुना जुषताः सुज्योतिर्ज्योतिषा
 स्वाहा। रात्र्यै ज्योतिष इदं। अधर्युर्देवस्य त्वेति रशनामादाय। अदित्ये रास्ना
 सीत्यभिमंत्र्य। प्रतिप्रस्थाता कंसं पिबन्नेवादाय जघनेन होतारं गच्छेत्। अधर्युरं

तः शालांतिष्ठन् धर्मदुष्टां त्रिरूपां श्वाङ्कयति। इड एहि। अदित एहि। सरस्वत्ये हि। द
 क्षिणया क्षारोपनिष्क्रम्य त्रिरूचैः। गंग ए इहि। गंग ए इहि। गंग ए इहि। तां रशनमा यधा
 ति। अदित्या उस्तीषमसि। वसमभि मृषति। वायुरस्येडः मुंचति। पूषारे वीपावसृज
 त्वश्विभ्यां प्रदापय। स्तनमभि मंत्रयते। यस्ते स्तनः शशयो योमयो भूर्येन विश्वापु
 ष्यमि वार्याणि। योरत्नधावसुविद्यः सुदन्त्रः सरस्वतितमिह धातवेकः प्रस्तुता
 यां वसमपनयति। उस्त्रघर्मः शिः षोस्त्रघर्मपाहि घर्माय शिः ष। गां नि युज्यो पसिद
 ति। नृहस्पतिस्त्वोपसीदतु। स्तना न्त्सं मृशति। दानवस्त्रपरकोविधश्च तोलोहितेन।
 आदशमिरित्युक्ते पिबन्ने दोहयति। अश्विभ्यां पिबन्स्व सरस्वत्यै पिबन्स्व पूष्टे पिबन्

स्वदृष्टतयेपि न्वस्वेन्द्रायपि न्वस्वेन्द्रायपि न्वस्व । अतिशिष्टं कंसे । प्रतिप्रस्थाता त्रुष्टं ।
 पि न्वनेछागां । उत्तिष्ठ ब्रह्मणस्पत इत्युक्ते अध्वर्युः प्रतिप्रस्थात्रे प्रथसी प्रदाय यथेत
 मेत्यशफोपयमानादते । गायत्रीसि । प्रथमं । त्रैष्टुभोसिद्धितीयं । जगतमसि उप
 यमनं । उपदवेत्युक्ते आह्वयमाने प्रथसी अभिमंत्रयते । स होजोभागे नोपमेदी प्रा
 श्चिनामधुनः सारघस्य घर्मपातवसवो यजता वट् । पुरस्तात्प्रत्यङ्मुख उपविश्य
 गोपयो वनयत्युपयमनेन । स्वादात्वा सूर्यस्य रश्मये वृष्टि वनये जुहोमि स्वादा । उष्मा
 णामन्वीहते । मधुद्विरसि सूर्यस्य तपस्तप । प्रतिप्रस्थाता त्रुष्टं छागापय । उभ
 यशेषमेकीकृत्या ध्वर्युस्तृतीयां । कंस छमुपयमने प्रत्यवनीय । अंगारान्गार्हप

त्येप्रत्यूह्य महावीरं राफाभ्यां परिगृह्णाति । द्यावा पृथिवीभ्यां त्वापरिगृह्णामि । स वेकृत्वा
 मोंजवेदेनाधस्तादुपमृज्योपयमने नोपयच्छति । अंतरिक्षेणं त्वोपयच्छामि । अदायोति
 हतिदेवानां त्वापितृणामनुमतो भर्तुः शक्यं । प्राङ्द्वारति । तेजोसितेजोनुप्रेह्यन्ति
 मा पृथिव्याः पातु वायुरंतरिक्षात्सूर्योदिवोदिविस्पृज्मादिः सीरंतरिक्षस्पृज्मा मामा
 दिः सीः पृथिविस्पृज्मा मामादिः सीः सुवरसि सुवर्मे यच्छदिवं यच्छदिवो मापादि ।
 गच्छन्ते वानवानं पचाद् । समुद्राय त्वावाताय स्वादा सलिलाय त्वावाताय स्वादानाध
 ष्याय त्वावाताय स्वादा । प्रतिधृष्याय त्वावाताय स्वादा वस्यवेत्वावाताय स्वादा । द्वे उ
 त्तरे अनवानं । दुवस्वते त्वावाताय स्वादा शिमिदते त्वावाताय स्वादा । यथोपपादं पट् ।

अग्नयेत्वावसुमतेत्वीं स्वाहा। सोमायत्वारुद्रवते स्वाहा। वरुणायत्वादित्यवते स्वाहा। वृ
 हस्पतयेत्वा विश्वदेव्यावते स्वाहा। सवित्रेत्वा भ्रुमते विभुमते ध्रुमते वाजवते स्वाहा।
 यमायत्वांगिरस्वते पितृमते स्वाहा। दक्षिणत आसीनं ब्रह्माणमीक्षते। विश्वा आ
 शा दक्षिणसत्। होतारं। विश्वान्देवानया डिद्। सव्येनात्या कामं नृपति। स्वाहा नृ
 तस्य धर्मस्य मधोः पितृममश्विना। स्वाहा ग्नये यज्ञिया यशं यजुर्भिः। यजमानं वाच
 यति। अश्विना धर्मपातं दार्दिकानमदार्दिकामिरुतिभिरनुवांघ्रा वा पृथिवीम
 सातां। उच्चैराश्राव्य प्रत्याश्राविते। धर्मस्य यज्ञावषट्क जुहोति। स्वाहेन्द्राय।
 अनुवषट्कते। स्वाहेन्द्रावषट्। इन्द्रायेदं। वाचयति। धर्ममपातमश्विना दार्दिका

नमदार्दिकामिरुतिभिरनुवांघ्रा वा पृथिवीममदं सातां तं प्राव्यं यथावप्यमोर्दिवेनः
 मः पृथिव्यै दिविधा इमं यज्ञं यज्ञमिमं दिविधा दिवं गच्छांतरिक्षं गच्छ पृथिवीं गच्छ पंच
 प्रदिशो गच्छ देवान् धर्मपातानां पितृन् धर्मपातानां। प्रतिप्रस्थाता पितृन् नेनोपयमना
 दुपदत्यमहावीरं पूरयित्वा शफाभ्यां गृहीत्वोभावप्यन्तो सह स्वावयतः प्रतिमंत्रं
 इषे। पीपितुर्जे पापिदि ब्रह्मणे पापिदि हवाय पापिदि अश्वः पापिदि ओषधीभ्यः पापि
 दिवनस्पतीभ्यः पापिदि यावा पृथिवीभ्यां पापिदि सुभृताय पापिदि ब्रह्मवर्चसाय पापि
 दि यजमानाय पापिदि मह्यं उपांशुर्ज्यैष्ठ्याय पापिदि उच्चैः। अधर्तुरेवाभिमुखं प्रदक्षि
 णं प्रागादिषु स्वावयति। त्विष्येत्वा। कृन्नायत्वा। इन्द्रियायत्वा। भृत्येत्वा। उपयमने महा

[illegible][illegible]

मन्त्रविंदत्। न वेदिं सम्मार्ष्टि। देवस्यत्वा। स्थमादाय संमृश्य पृथिव्यै वर्मासीत्यादि
 स्त्रीर्णवर्दिष उपरिस्त्रं वयं जुह्वति न रवनति। तिर्यंचं स्तब्धामदंती रासादये धाव
 हिरुपसादय सुवंच सुवौच संमृद्धिदविषो दे३दि। सुवंच संमंवेण सुवौधौवेण सं
 मृज्य धौवेण सुवृत्तौ जुहुं चतुरूप भूति। आज्यं पात्रांतरं वनी वाज्यं स्त्राल्यां सक
 धौवेण गृहीत्वा पात्रांतरं सुवंच जघनेन वेद्यै निधायेत्यादि। सुवौच संमंवेण साद्य
 धौवेण तृष्णी वाज्यं स्त्राली। एते असदताः सुवृत्तस्य लोके ते विष्णोः स्त्राल्यांत
 रस्त्रेनाज्येन सुवमभिपूर्वस्यो नो मे। रूपभोसि०। आज्यं स्त्राल्यामवनयति। यन्म
 स्त्रे०। अधर्षुः प्रदक्षिणमावृत्य जघनेन गार्हपत्यमुपविश्य देवपत्नीर्व्याचष्टे। सं

नेंद्रस्य। धेना वृहस्यतेः। पथ्या पूक्षः। वाग्वायोः। दीक्षा सोमस्य। पृथिव्यग्नेः। वसुनां
 गायत्री रुद्राणां त्रिष्टुक्। आदित्यानां जगती। विस्तोरनुष्टुक्। वरुणस्य विशट्। य
 रुस्य पंक्तिः। प्रजापतेरनुमतिः। मित्रस्य अष्टा। सद्वा। सवितुः प्रसृतिः। सूर्यस्य मरीचिः।
 चंद्रमस्त्रे रोहिणी। रुषीणामरुंधती। पर्जन्यस्य विद्युत्। चतस्रो दिशः। चतस्रो वांत
 रदिशः। अदश्चरा विश्वा। रुषिश्च वृष्टिश्च। त्रिषिश्चापचितिश्च। आपश्चोषध
 यश्च। ईर्षं सृष्ट्वा च देवानां पत्नयः। अग्नये समिधमाना येत्यादि। अभ्यादधा
 ती ध्रंसकृत्वा त्रिर्वीनसमिधं परिशिनष्टि वेदेनोपवीज्याज्यं स्त्राल्या सुवेणाधार्य
 अग्नीदग्नी० समृष्टेन सुग्भ्यामुत्तरं। प्रत्याश्राविते अग्निर्देवो होता देवान्यसृसी

दहोतः। एतावान्मवरः। घृतवतीशष्टेजहूपभृतावाददानः। आह। अग्नये इत्युपांशु
 अनुबूदीत्युचैः। अत्याकभ्याश्चाव्यप्रत्याश्राविते। अग्नितं यज। वषट्कृते पूर्वर्धे धे
 जुहोति। तत्र स्थ एवाधेनमध्ये सोमं जुहोति। समावपमानः विह्वले अनुबूदि। वि
 ह्वयजपश्चात्सर्वं जुहोति। सर्वेषां दब्धिः। उदङ्कृत्याक्रम्य यथा यतनं स्तुवो सो दयि
 त्वा अग्नीन्मदं त्यापा इत्यादिनिन्दुवांतां आपराह्णे सव्योत्तरिणः सव्ये पाणौ प्रस्तरं
 गृहीत्वा आज्यस्थाल्याः स्तुवमग्रे प्रस्तरोपरि इषुवदृत्वा प्रथमा मुपसदं जुहोति।
 याते अग्ने या शयात नर्वर्धिष्ठा गदूरेष्ठो अं वयो अपावधी त्वेषं वयो अपावधीः
 स्वाहा। अग्नय इदं परिधिषु शकलानुपसंगृह्णाति प्रस्तरे बर्हिषा वन्मात्रे स्थंथ

या विमथ्या हवनीयेति वात्याद्भिरभ्युक्षोत्तरतः सादयति। प्रथमाया मुपसदियत्र स्तु
 चः सादितास्ततः प्राग्गता द्वितीया वाततो पितृतीया यां त्वरमाणा इवोपसद्भिः प्रव
 रेयुर्नक्षत्रास्तमादियरन्। अग्रेण शालान्तिष्ठ संप्रेष्यति। सुब्रह्मण्य सुब्रह्मण्या
 मादूयविस्तनव्रतं प्रयच्छति। प्रतिप्रश्नान्यः स्वयं वा प्रयच्छति। मध्यदिने परिशि
 त्यव्रतयति। याते अग्ने रुदि० स्वे स्वाहा। समानमन्यत्। स्थूणा शंकुमृदा शंघं चि
 खरकरणा वर्जयित्वा। एवमापराह्णीकीभ्यां प्रवर्ग्योपसद्भ्यां प्रवर्ग्योपनिष्क्रम्य सं
 प्रेष्यति सुब्रह्मण्य सुब्रह्मण्या मादूयविस्तनव्रतं दोदयत। उपसमिधनवेलाया
 मग्नी न्योतिष्मादित्यादि। विस्तनमर्चयन् प्रयच्छति। अपरात्रे संप्रेष्यति। द्विस्त

नवतंदोदयतभस्मीन्योतिष्कादित्यादि॥ इदितभदित्येविसृष्टायांवाविमध्यमाभ्यां प्र
 वर्गेषु सस्यां प्रवरति। मध्यमा मुपसदं ऊहोति। याते अग्नेरज्ञाशयात। उपनिष्क्रम्य
 मुब्रस्यण्यामाद्विस्तनवतं प्रयच्छत। वतं प्रदाय। अहवनीयपूर्वशंकोः षट्प्रां
 विपदानि प्रक्रम्य शाला मुखीयं शंकुं निदत्त। ततः षड्विंशत्यदेषु यूपावटीयं। शाला
 मुखीयादक्षिणोत्तरयोः पंचदशपदे शंकुश्रोण्योः। यूपावटीयाद्वादशपदे दक्षिणो
 त्तरयोः। अक्षण्यामानेन प्रमायसमंतः संधयोपरितनोति प्रक्ष्यामातनोति। यू
 पावटीया छंकोरनुस्यं दं द्वादशप्रत्यं विषुषपदानि प्रक्रम्य मध्यमश्रोतरवेदिकः
 शंकुं तस्मात्पंचदक्षिणापंचोदं विषुषाणितेश्रोणी। यूपावटीयात्प्रत्यगध्वं प्रक्रम्य

म्यवत्वारिदक्षिणाक्षुषाणि चत्वार्युदं चितावंसौ। अक्षण्याप्रमायसंधया परितनोति।
 मध्यमादोत्तरवेदिकात्षट्प्रत्यं विषदानि दक्षिणासप्तमंतत्स्यं निदधाति सउपर
 वाणांकालः। मदावेद्योत्तरादंसीया छंकोरनुस्यं दं द्वादशप्रत्यं विषुषं चित्तं च योदशं उ
 क्तः। एवं मीत्वा। वेदादानवेदिसम्मार्जने केचिदिच्छंति। वेदिं परिस्तीर्योपरवाणां का
 लास्तं वयं रुद्हरति। पाणी समृश्य स्यादानादिपशुबंधवत्। आदित्यवतीं विश्वदे
 व्यावतीं वर्ध्मं दिवो। यदाग्नीध्रस्त्रिद्हरति। अथाग्नेरज्ञाशालां निष्ठु संघेषमादा वेदिका
 रवेदिकं लययत प्रस्थलानि भिंदत प्रतिनिष्मान् पुरयत किं शास्त्राणि निरस्यत प्राची
 मुदीची प्रवणानि स्तिष्ठत। अध्वर्युः पुरुषास्य परशु परश्वभ्यादिभिस्तथा कु

वर्ति। अधर्युः महावेद्या उत्तरादंसीया छंकोर्वेद्यं तेन व्रीणिपदानि प्रक्रम्योदर द्वे स
 वात्वालमध्यः। उदगे कमेव स वात्वालदक्षिणांतो वा। तच्चात्वालं परिलिखति। प
 शुवदुत्तरनाभिप्रतिष्ठादनांतं। आपराह्लिकीभ्यां प्रवर्ग्योपसङ्गां प्रवर्ग्योपनिष्क्र
 म्यसंप्रेष्यति सुब्रह्मण्य सुब्रह्मण्यामादूयद्विस्तनवतंदोदयता। तदर्धरात्रे प्रयच्छ
 तिसमानमन्यत्र। अग्नीज्योतिष्मतइत्यादि। अपरात्रे संशस्ति एकस्तनवतंदो
 दयता। अग्नीनित्यादि। उदित आदित्ये विस्मृतायां वाचि उत्तमाभ्यां प्रावर्ग्योपस
 ङ्गां प्रवर्ति। याते अग्नेरुपशया०। अग्नेराशालांतिष्ठ सुब्रह्मण्यब्रह्मण्यामा
 दूयार्धस्तनवतंप्रयच्छता पूर्ववत्प्रदाय तदानीमेवापराह्लिके प्रवर्ग्योपसदौ स

मस्योपनिष्क्रम्य सुब्रह्मण्य सुब्रह्मण्यामादूयप्रतिप्रस्थातः प्रवर्ग्यस्यावृता प्रव
 र्ग्यः सः सादयो दासनाय। पदं वेधा विभज्य। नमो वाच इति शांतिं पठंति प्रस्था अ
 ग्रेणादवनीयं तृणानि संस्तीर्य परिधर्म्यः सादयति। प्रवृज्जती यो दासनी यो स्व
 रौ नानैव सतयोः समुप्यात्रैवा। अग्नीधः उच्छिष्टं स्वरं सते समुप्यदक्षिणाया दारोपनी
 हेत्यं मार्जालीयदेशे न्युप्ययथेतमेति। अधर्युः दाराणि परिश्रित्य प्राग्वंश एव पत्नी
 मुदग्दशेन वाससा छाद्य। अग्नीन्य रिस्तीर्य दक्षिणातो ब्रह्मयजमाना उपविशतः।
 अधर्युः गार्दपत्य आज्यं संस्कृत्य। प्रतिप्रस्थाता। अदवनीये शालाकमिधमा
 दीप्य मुखदग्नेधारय नुरस्तात्यत्यङ्गुस्तिष्ठति। तमधर्युः पश्चात्प्राङ्गुस्तिष्ठति

वाहुत्याभिभुदोति। धर्मयातेदिविशुग्यागायवेछंदसियावाहणेयादविधानेनां
 तएतेनावयजेस्वादा। धर्मायेदं। प्रतिप्रस्थातातमन्त्रोपास्यापरमादीप्यनाभिद
 ध्वेअध्वर्युः। धर्मयातेतंरिहेशुग्यात्रैष्टुभेछंदसियाराजन्येयाग्निध्वे० प्रतिप्रस्था
 तातमन्त्रोपास्यअपरमादीप्यजानुदध्वे। अध्वर्युः धर्मयातेपृथिव्याः शुग्याजा
 गतेछंदसियावैश्येयासदसितांतएतेनावयजे० प्रतिप्रस्थातातमन्त्रोपाप्यति।
 अध्वर्युः क्षारालिवित्यधावर्गिकंसर्वमादायसर्वैः सदपूर्वयाक्षारोपनिष्क्रामं
 ति। अनुनोधानुमतिर्यहंदैवेषुमन्यतां। अग्निश्चद्व्यवाहनोभवतांदाशुषेभ
 यः। अन्विदनुमतेत्वंमन्यासैरांचनः रुधि। कत्वेदक्षायनोदिनुप्रणआशूः पिता

रिषः। अध्वर्योरिवमन्त्रोमदावेदिमवक्रम्याप्रस्तोतः सामगाय। प्रस्तोत्रासदस
 र्वेनिधनमुपयंति। दिवस्त्वापरस्यायाअंतरिक्षस्यतनुरः पादिपृथिव्यास्त्वाधर्म
 णवयमनुकामामसुवितायनव्यसे। अभिक्रम्य। विधुवतिदीतीयंनिधनमु
 त्का। ब्रह्माणस्त्वापरस्यायाहवस्यतनुरः पादिविशस्त्वाधर्मणावयमनुकामाम
 सुवितायनव्यसे। अभिक्रम्य। उपरदेहोत्ततीयंनिधनमुत्का। प्राणस्यत्वापरस्या
 येचक्षुस्तनुरः पादि। ओत्रस्यत्वाधर्मणावयमनुकामामसुवितायनव्यसे। अ
 भिक्रम्योत्तरेणोत्तरवेदिंस्थित्वा। अनेनोदकुंभेन संततयाधारयात्रिः प्रदक्षिणं
 परिषिंचन्यरीदि। आग्नीधः सप्रवर्ग्यमुत्तरवेदिं परिषिंचंस्त्रिः प्रदक्षिणं पर्ये

ति। अर्धयुःपरिचिन्त्यमानेयज्ञमानंवाचयति। वल्लुरसि शंयुधायाः शिशुर्जनधायाः
 शंचवह्निरिववह्निः। भग्नोऽधः निधायकुंभंयथेतं विरपसलैः पर्येति। अर्धयुः। च
 नुरस्त्रात्किर्नाभिर्हृतस्यसदोविश्रायुः शर्मसप्रथाः न अपदेषो अपदूरेन्यद्वत
 स्यसश्रिम। उत्तरनाभिर्मभिर्मृश्या। खरा उत्तरेणोत्तरनाभिर्मवकीर्य धृष्टीभ्यां प्रा
 गायतनं रवरं कृत्वा तत्र सुवर्णशकलं निधाय कृष्णाजिनं प्राचीनग्रीवमुत्तरलो
 मास्तीर्य रोहिणापिष्टमुंचप्रलवसिकताभिरनुषकीर्य। प्रचरणीयं महावीरं श
 फाभ्यां परिगृह्य। धर्मैतत्तेन मेतत्पूरीषं तेन वर्धयस्व वाचप्यायस्व वर्द्धिषीमहि
 च वयमाचप्यासिषीमहि। दध्नामधुमिश्रेण पूरयित्वा। मदीनां पयोसि विहितं

देवत्राज्योतिर्भा असि वनस्यतिनामोषधीनां रसो वाजिनं त्वा वाजिनो वनयामः पु
 नरभिर्पूर्य। उर्ध्वं मनः सुवर्गं। पूर्वाधरे खरस्यासाद्य। अभितः प्रचरणीयं महावीरं
 क्रमेण परिचिनोत्यादित्यमंडलवत्। विलवंति दध्नामधुमिश्रेण पूरयित्वा। अ
 न्यानि समज्या। देवरज्जुदामासंदीधवित्रादीनि विस्त्रस्य स्थाप्युपरि धवित्रं समिधो
 दशदशदिवारं अभित उपशयो शफाभ्यां परिगृह्यः। उपप्रचरणी रुक्मोपि न्वने
 मोंजमेव च। शफो रोहिणा हवनी समिधः कुशवेदकं। स्थूलोपयमरज्जुचपरिध
 श्रीच धृष्टिके। धवित्रे समिधस्थाली धवित्रं च कपालके। सुवं कुशमयं वेदमा
 संदीमृदमेव च। धर्मैतत्ते। महिः मृदं। सिकता मुंज रोहिणे रनुषकीर्य कृष्णाजि

नेनधाचीनग्रीवेणोत्तरलोम्नाप्रच्छाद्य। अयंयः पूरुषरूपोसिसन-आस्येनतिष्ठसि।
 नाध्वोनेतिर्यग्विधांतेनुविदितोसिवीधांमेनुविदितोसियस्त्वमसिसोदमस्मियोदमस्मि
 सत्वंताकमारोहसद्यजमानेनसाकां उपस्थाय। अस्कां द्यौः पृथिवीमस्कान्तपभो
 युवागाः स्कंतेमाविश्वाभुवनास्कंनोयद्दः प्रजनयतु। अस्कानजनिषाजनि। अग्नी
 स्कंताज्जायतेवृषास्कंन्नात्प्रजनिषीमहि। दध्नामधमिश्रेणशुमुष्टिनावोह्य। प्र
 स्तोतवीर्यादूरं सामगायेष्टाहोत्रीयंचानेनोदकुंभेनसंततयाधारयात्रिः प्रदक्षि
 णंपरिषिंविन्यरीहि। अग्नीध्रः पूर्ववत्प्रदक्षिणांत्रिः परिषिच्यनिधायकुंभंत्रिर
 पसलैः पर्येति। अध्वर्युः परिषिच्यमानेयजमानंवाचयति। इतिर्नायासिदिव्योगं

धर्वः। तस्यतेषद्विधनिं। अग्निरध्वराः। रुद्रोधिपतिः। समदमायुषा। संप्राणो न। सं
 वर्चसा। संपथसा। संगोयत्येन। सः प्रायस्योषेणा। विषाप्मासो। योस्मान्देष्टियंचवयं
 द्विष्मः। अचिक्रेद्वृषाहरिः। महान्मित्रो नदर्शितः। सः सूर्येणरोचते। चिदसिसमु
 द्रयोनिः। इंदुर्दक्षः श्येनरुतावा। हिरण्यः पक्षः। शकुनोभुरण्युः। महं सधस्येभ्रवभ्र
 निषतः। नमस्तेभ्रस्तमामाहिः सीः। विश्वावसुः सोमगंधर्वी। अपोददशुषीः। तदते
 नाव्यायन्। तदन्ववैत। इंदोरा रदाणा आसां। परिस्सूर्यस्यपरिधीः। रपश्यत्। विश्वाव
 सुरमितन्नो गृणातु। दिव्योगंधर्वो रजसो विमानः। यद्वाद्यासत्यमुतयन्नविद्म।
 धियोदित्वानो धियश्नो अभ्यात्। सस्निमविंद चरणेनदीनां। अपावृणोदुरो अभ्रमव

जानां। प्रासांगंधर्वोऽमृतानि वोचत्। इंदोदहं परिजानादहीनां। यजमानो घर्ममुपति
 ष्टते। एतत्वं देवघर्मदेवो देवानुपागा इदमदं मनुष्यो मनुष्यान् सोमपीथानुमेदि सदप्रज
 या सदरा यस्योषेपा। अंजलिना योग्यं कृत्वाति। सुमित्रान आनु। नैर्हृत्या निरुहति। दु
 मित्रां दिष्टः। अपउपसृज्यादित्यमुपतिष्ठते। उदयंतं तिरुत्तमं। अधर्युः प्रवर्ग्यमव
 काभारेण प्रच्छाद्य गोपारमादिशति। वयोभ्यो महावीरंगोपायप्रस्तोतः श्येतेनान्वहि।
 यथेतमेत्यगार्हपत्य उदुत्यं चित्रमिति द्वाभ्यां सुवाकुती कृत्वा। सर्वे शांता मुखी यमुप
 तिष्ठंतो इममूषुत्यमस्मभ्यः सनिं। गायत्रं नवीयाः सां। अग्ने देवेषु प्रवोचः। आग्नी
 धीयदे शोठन्नं शान्तिमुपयं। शन्नो वातः पवतां मातरि श्वेति पठेत्॥ ६३॥ ॥ अथाग्नी

षोमीयस्य पशुवद्देवतो संकल्पः। अतिथ्या बर्हिरेवयं च विधंते नैव प्रस्तरं सद्भुत्वादि
 संभरति त एव विधुती प्रज्ञाते निधाय तैरेव परिधिमिरिधं संभरति। ततस्त्वां त्रयोविंश
 तिधा परिभोजनीयान्वेदं कृत्वा। महाबर्हिः संभृत्य आन्या नपित तदर्थमपूर्वबर्हिर्मुष्टी
 न् संभृत्या पशुवदग्नीषोमीयस्य पशोः शारवां समंत्रां तृह्सीं क्षुशाखां एवं सवनीयस्य
 दे० दधि श्रदाय तृह्सीं सवनामिष्टार्थं समंत्रां दधि धमार्थं भृतातं वयार्थमा—र्थं च तृ
 ह्सीं मैत्रावरुणार्थं समंत्रां इत्यष्टौ शाखाः क्रमेण युगपदाहृत्य। इषेतेत्यादि। यजमान
 स्य पशून्पाहीत्यंतं। अभ्यादधाती ध्मं इत्यादि। पदतृतीयं शांता मुखी यनिकटे तृतीयमु
 पयमनीपु। तृतीयमंजनार्थं निधाय। अग्नीषोमीयप्रणयने संकल्पं करोति। गार्हप

त्यंशालामुखीयेसंकल्पयति। उदग्नेतिष्ठानुमामुदेहिविश्वेदेवैर्यद्वियैः। संविदानः।
 अग्निप्रणयनकालेकश्चिदाजानमादायोत्तरतस्त्रित्वाग्नौधरा। तेनैवागत्यासंधो
 स्थापयति। स्वयंदोमांतं। ब्रह्मामुत्तरवेदेदेहिणतोमंत्रेणोपवेद्य। अध्वर्युः पाणी
 संमृश्योत्तरपरिश्रदादिउपरवदेरोस्तब्धः। प्रोक्षणीरासादयेध्मावर्दिरुपसादय
 प्रेष्यस्यमुदस्यआग्नीध्रः। प्रोक्षणीरासाद्यमहावर्दिरुत्तरवेदिसमिधनार्थंलोक
 कमिधूमासादयति। अध्वर्युः आहताभिः प्रोक्षणीभिर्महावेदिं बर्दिरिध्मंचतुष्णी
 प्रोक्ष्य। अपूर्ववर्दिमुष्णीप्रोक्ष्यतेनपृष्ट्याप्रच्छाद्य। अनसीप्रक्षाल्यांतरेणचात्वालौक
 रोधपाद्यमहावेद्यांपृष्ट्याथादक्षिणउत्तरश्चअरत्निमात्रंविहायप्राचीस्थापयित्वा। ३

कृतफलकंदक्षिणमन्त्रेवमुत्तरंप्रोक्ष्यति। वैष्णवीविष्णवेशुंधेयां। एदियजमान। पूर्व
 यादाराशालांप्रपाद्यशालामुखीयआज्यंविलाप्योत्पूययुंजतेमनइतिचतुर्गृहीतं
 दुत्वा। अपरंचतुर्गृहीत्वा। आज्यस्थालीमस्त्रुवांस्यमुदपात्रं बर्दिहिरण्यमादायएदि
 यजमान। अन्वयजमानोनुचीपत्नीपदतृतीयमादाय। पूर्वयादारेपनिष्क्रम्यदक्षिण
 स्यद्विद्वानस्यदक्षिणस्यांवर्त्मनांस्फेनोरुत्यावोक्ष्यदिरण्यंनिधायपरिस्तीर्य। परिषिच्य
 चतुर्गृहीतमिदंविष्णुरितिदुत्वा। पदपांसूनामर्दान्पत्यंजलावोप्यसंस्त्रावेणामिघार
 यति। पत्नीप्राचोत्तानेनपालिनादक्षिणमहंधुरमनक्ति। आनोवीरोजायतांकर्मण्योय
 सर्वेनुजीवामयोबहूनामसदसी। अध्वर्युः अपरंचतुर्गृहीत्वोत्तरस्यद्विद्वानस्योत्तरस्या

वर्त्तन्त्यास्येनो हृत्या बोध्यहिरण्यं निधाय परित्यज्य परिचिन्त्या मित्रुहोति । इरावती धेनुम
ती हि भूतः सूर्यवसिनी मनवेयशस्ये । व्यस्कभा जोदसी विष्णुरेतेदाधारपृथिवीमभितोम
सुरेवेः स्वाहा । विष्णव इदं ० । सर्वश एव यदपांस्तन्यत्वं जलावोप्याभिधार्य । पत्नी ० पूर्ववदु
त्तरमक्षधुरमनक्ति । आनोवीरो ० मसद्वृत्ति । आन्यस्तात्यादीनि प्रतिप्रस्थावेसंघदायन
यंति पत्नीं दूयंति होतारं । अथैनेदस्ताम्यां परिग्रह्य संघेषमाह । हविर्दानीभ्यां प्रवर्त्यमाना
भ्यामनुब्रूहि । प्रथमायां त्रिरुक्तायां प्रवर्तयति । प्राची प्रेतमध्वरं कल्पयंती उर्ध्वं यद्वं नय
तं माजीद्वरतां । अक्षसद्वैजयति । सुवाजे वदुर्याः । आवददेव श्रुतौ देवेष्वाद्योषेयां । अध
र्युः प्रतिप्रस्थाता चोत्तरेण हविर्दाने परीत्य मध्यमादौ उत्तरवेदिकां छंकोस्त्री न्यतीचः प्रक

मान्प्रक्रम्योपस्थं भनयोरनसोरग्रेष्ठापयतः । अत्ररमेथावर्ष्मन्पृथिव्याः । दक्षिणस्याध्वर्यु
रुत्तरस्य प्रतिप्रस्थाता । अध्वर्युः । दिवो वा विष्णवत वा पृथिव्यामहो वा विष्णवुत वांतरिक्षादस्ते
पृणस्वबदुभिर्वसवैरापयच्छदक्षिणादोतसव्यात् । दक्षिणतो मेथां निहत्य विष्णोर्नुकं वीर्या
णि प्रवोचंयः पार्थिवानि विममेरजासियो अस्कभाय दुत्तरः सधस्तं विचक्रमाणस्त्रेधो
रुगायः । मेथामनसावधा । एवं प्रतिप्रस्थातोत्तरस्थोत्तरतो मेथां निहत्यैवं बध्नाति । अ
ध्वर्युः चुबुकादरत्निमात्रे गतं स्वात्वा तदक्षिणोत्तरयोर्युगां तार्जवेन गतं दधयं । प्रतिप्रस्था
तेव मुत्तरतः । एवं षट्पञ्चात्तेषु प्राचीनकर्णाः स्मृणां उष्ट्रित्यतास्तदीचौ वंशौ प्रोह्य वि
ष्णोरराटमसि । पुरस्तादराटी बध्ना । विष्णोः पृष्ठमसि । मध्यमच्छदिरधिनिधाय विष्णो

आश्वेस्यः। दक्षिणोत्तरयोर्द्वेयुगपत्। परिश्रित्य प्राचीं प्रतीचीं च दारौ कृत्वा। दक्षिणे
 दार्वाहौ कुरामुष्टिमुपतिष्ठत्। विष्णोः सूरसि। दर्भलोस्यं द्यां निक्षिप्य। विष्णोर्ध्रुवम
 सि। ग्रंथिं कृत्वा तं विस्रस्य संप्रेष्यति। अकुर्वन्तो ग्रंथी नृदस्त कौशलैर्निस्त्रिष्टत। प्र
 तिप्रस्थातैव मुत्तरे। एवमपरयोर्दार्वाहौः। वेक्षतवमसि विक्षतवेत्वा। हविर्धानमभि
 मृष्ट श्यशालामुखीया छंकोरनुस्यं द्यं षट्प्रांचः प्रक्रमान् प्रक्रम्य दक्षिणा समाह्वं।
 ततो देवस्य त्वेत्यभिमादाय अभिरसिनारिरसि० अभिमंज्य। परिलिखितमि
 तितयो दुंबर्यावटं त्रिः परिलिख्याप उपसृश्य। उजातरेदीममौ दुंबर्यावटं रवन
 प्राकूपुरीषमुक्षपतात्। स तथा करोति। शालामुखीया छंकोरेकं प्रक्रमं मुत्क्रात

त् आरभ्य दशपदं पूर्वापरं। अष्टादशारत्नि दक्षिणोत्तरं च तुरस्वं स दोविमाय त्रिंशे
 णिगती नृवात्वा। दक्षिणस्य हविर्धानस्य पुरोहमुपरवान् विमाय। उन्नेतरे ३ दीमानु
 परवान् रवनप्रादेशामुखान् प्रादेशांतस्याद्यान्वाहुमानानवाचो संभिंदन्तु परिष्ठा
 दधस्तात् संलक्ष्णान्। स तथा करोति। उपरवपुरीषं च दक्षिण हविर्धानस्य पुरस्त्वन्यु
 प्यचतुरस्वं खरं सिकतामिश्राशिनं कृत्वा। देवस्य त्वेत्यभिमादाय अभिमंज्य दूपा
 वटं परिलिख्य। अग्नीदे ३ हि० त्। प्रतिप्रस्थाता औदंबरी स्तूपां निखाता दूधं यज
 मानेन संमायाधस्तात्परिवासयति। अछिन्नो रायः सुवीरः। प्रक्षाल्यांतरेण वात्वा
 लोत्करो प्रपाद्य पुरोवटौ प्रागग्रां स्थापयति अर्धयुः। एहियजमान। यवमतिः प्रोक्षणी

बर्हिर्मुष्टिमाज्यरुत्तानां सस्त्रवां मैत्रावरुण दंडं हिरण्यमुदपात्रमादाय ओदुंबरिपुर
 स्नादवीचिंप्रोक्षति । दिवेत्वांतरिक्षायत्वा पृथिवीं त्वा-अवटेपोवनयति । शुंधतां लोकः पि
 तृषदनः । यवान् । यवोसियवयास्मदेषोयवयाराति । प्राचीनावीती । बर्हिर्देस्तं व्यति
 षज्या वस्तृणाति । पितृणां सदनमसि । हिरण्यमंतर्धाय सुवाहुत्याभिजुहोति ।
 पितृभ्यः स्वाहा । पितृभ्य इदं । यज्ञोपवित्यपउपस्पृश्य । ओदुंबरीमुष्ट्रयति । उद्विष्ट
 स्तभानां तरिक्षं पृणपृथिवीं दृष्ट्वा । प्राचीनकर्णां मिनोति । धृतानस्त्वामारुतोमिनोतुमि
 त्रावरुणयोर्ध्रुवेण धर्मणा । प्रदक्षिणं पुरीषेण पर्यृहति । ब्रह्मवर्निं त्वाष्ट्रवर्निं सु
 प्रजावर्निं रायस्योषवर्निं पर्यृहामि । मैत्रावरुण दंडेन संहति । ब्रह्म दृष्टं दक्षवर्णं दृष्टं

दृष्टं प्राजां दृष्टं दरायस्योषं दृष्टं । अन्युनमनतिरिक्तं परिन्यस्योपात्रमुपतिनीयाविना
 र्खे हिरण्यं निधाय स्रक्वाहुत्याभिजुहोति । धृतेन द्यावा पृथिवी आधुरेया स्वाहा । द्या
 वा पृथिवीभ्यामिदं । आंतमन्त्रवस्त्रावयति भूमिगते स्वाहाकारः । प्राचीनकर्णां स्पृष्ट्वा
 उष्ट्रित्यतासूदीचो वंशान्प्रोह्य । इन्द्रस्य सदेसि । मध्यमं छधिरधिनिधाय अभितो द्यौ
 विश्वजनस्य छाया । द्विर्मेवः । मंत्रावृत्या दक्षिणोत्तराणि नव । संधिषु तृणवर्ती नृ
 त्वा । परित्वा गिर्वणो गिर इमा भवन्तु विश्वतो दृधाधुमनुवृद्धयो जुष्टा भवन्तु जुष्टयः ।
 परिश्रित्य प्राचीं प्रतीचीं दारौ कृत्वा । दक्षिणोद्वावीदौ कुरामुष्टिमुपनिगृह्य दर्भेण
 स्पृष्ट्वा प्रवयति । इन्द्रस्य सूरसि । गंधिं करोति । इन्द्रस्य ध्रुवमसि । विश्वस्य । अकुर्वतो

ग्रंथी नृस्रकोशलैर्निस्त्रिष्टत् एवमुत्तरेषतिप्रस्थाता। एवमपरयोः। अध्वर्युः। रें
 ५ ससी ५ ज्ञायता। सदोभिमुशय। महावेद्या उत्तरादंसीया छकोर्वेद्यंतेनाष्टादशप्र
 तीवः प्रक्रमान्प्रक्रम्यापुंवारलि अंतर्वेद्यं बर्हिर्वेद्यं अग्नीध्रगारं कृत्वापरिस्त्रि
 त्यदक्षिणाधारं कृत्वा। एतेन मार्जालीयो व्याख्यातस्तस्योदीचीं धारं कुर्वति। अ
 भिंयवमतीः प्रोक्षणीर्वर्हिर्दस्तमान्यस्थालीं सस्त्रुवांचर्मफलकेषट्शंकन्या
 वाणं हिरण्यमुदपात्रमादाय। एदियजमानत्पूर्वया द्वागदविर्धानस्यनीडेचर्म
 पुरोक्षमितराणिसादयित्वा। देवस्यत्वेत्यभिमादायाभिमंयदक्षिणापूर्वादीनु
 परवानूपरिलिखितमिति त्रिः परिलिख्य। क्रमेणालिनति। रक्षोदणोवलगदहो

वैस्त्रवानूखनामि। दक्षिणापूर्वात्यां सूनादते। इदमदंतंवलगमुदपामियन्नः समानोयम
 समानोनिचखानेदमेनमधरं करोमियोनंसमानोयोसमानोरतीयति गायत्रेण छंद
 सा। यजमानस्याधस्यादं पात्रांतरेपांस्तुदपति। अववाढोवलगः। द्वितीयादाद।
 इदमदंतंवल० रातीयति त्रैष्टुभेन छंदसा। अववाढोवलगः। तृतीयादादत्ते। इदम
 दं० रातीयति जगतेन छंदसा। अववाढ०। चतुर्थादादते। इदमदं० रातीयत्यानु
 षुभेन छंदसा। अववाढं०। पासुनसंचरेपरावपति। अत्र यजमानः पाप्मानं मनसा
 ध्यायति। अपवुपसृज्य। अध्वर्युः पूर्वयोर्दक्षिणमभिमुशतिः यजमानः उत्तरमभि
 मुशति। अध्वर्योकिमत्र। अध्वर्युः भद्रं। यजमानः। तन्नोसह। अध्वर्युः यजमानकि

मन्त्रं भद्रं । अध्वर्युः । तन्नो सददक्षिणयोरपरमध्वर्युरभीमृशति पूर्वयजमानो ध्वर्युः प्र
थमं पृच्छत्यथ यजमानः । अपरयोरुत्तरमध्वर्युरभिमृशति दक्षिणं यजमानो यज
मानः प्रथमं पृच्छत्यथा ध्वर्युः । उत्तरयोः पूर्वमध्वर्युरभिमृशत्यपरं यजमानो ध्वर्युः प्र
थमं पृच्छत्यथा ध्वर्युः यजमानः प्रथमो यजमान उत्तमः अध्वर्युः क्रमेणोपरवानभि
मृशति । विराडसि सपत्न्या सस्रमाडसि भ्रातृव्यदा स्वराडस्य भिमातिदा विश्वा राड
सि विश्वासां नष्टाणां दंता । मंत्रावृत्तिः । रक्षो हणो वलगहनः प्रोक्षामिवैक्षतवान् ।
मंत्रावृत्या सर्वा न्योष्य । रक्षो हणो वलगहनो वनयामिवैक्षतवान् । तथैव सर्वे ध्रुवो व
नीय । यवो सियवयो स्मे दधो यवयारातीः । तथैव सर्वे ध्रुववान् प्रस्कंदयित्वा । रक्षो

हणो वलगहनो वस्तृणां मि वैक्षतवान् । तथैव सर्वा न्वर्दिषावस्तीर्य । रक्षो ह० हनो मि जु
हो मि वैक्षतवान् स्वादा । तथैव सर्वा न्वरिण्यमंतर्घायस्त्रवा दुत्या दुत्वा । वैक्षतवेभ्य उपर
वेभ्य इदं । प्रत्येकं सार्धं प्रादेशा विस्तारे प्रादेशा नयदीर्घमिलिते समचतुरस्त्रे अधि
षवणफलके अदाय । रक्षो हणो वलगहनावुपदधामिवैक्षतवी । संस्पृष्टे उपधा य ।
द्याभ्यां धुरस्ता द्याभ्यां पश्वा द्याभ्यां मभितो नवसर्पपायशं कुभिः । परिणिहत्य रक्षो
हणो वलगनो देपयूहामिवैक्षतवी । प्रदक्षिणं पुरिषेण पर्युह्य । रक्षो हणो वलगहनो
परिस्तृणामिवैक्षतवी । वर्दिषा परिस्तीर्य । रक्षो हणो वलगहनो वैक्षतवी । अक्षिमृश
य इति तिष्ठेति तृप्ती वा फलकयोरानुदुहं च मास्तीर्य । तिरश्चर्मफलके यावो द्वाद

यति। बृहन्नसि बृहत्तया वा बृहती मिंशय वाचं वद। नीडे चर्मो मादयति। याव सुग्रावा
 णां। दक्षिणस्य दक्षिणस्याग्रे स्तोत्रोपाकरणाय बर्हिर्मुष्टी च धा। एदिअजमान। आ
 ग्रीध्रीयमध्ये स्थेनो हृत्या वो ह्यवात्वा लपुरी पंसिकता न्युप्यारत्तिमात्रं परिमंडलं
 खरं करोति। विभूरसिधवा दणो रौं देणानी केन पादिमाग्ने विष्टिमा मा मादिः सीः।
 उभयोर्मैत्रः। अंतः सदसं प्राक् पदद्वयमवरोष्य पृष्ठ्यां दोतुः। वह्निरसिद्व्यवादनो रौं
 देणानी केन० सीः। अग्रेणादवनीयं पर्याहृत्य दोतु धि स्याद् दक्षिणतोरत्नौ मैत्रावरु
 णस्य। श्वात्रोसिधवेता रौं देणानी० सीः। उत्तरतोरत्नौ ब्राह्मणा छंसिनः तुथोसि वि
 श्ववेदारौ० तदुत्तरतोरत्नौ यौतुः। उशिगसिक्ववी रौं दे० तदुत्तरतोरत्नौ नेष्टुः अंधारिर

सिबं भारी रौं दे० तदुत्तरतोरत्नौ वच्छावाकस्य। अवस्युरसिदुवस्वान्नौ० आग्रीध्रीयवन्मा
 जीलीयं। शुंधूरसि माजीलीयो० त्रस्ती पुनराग्रीध्राय न्युप। अध्वर्युः। औत्तरवेदिकमुप
 तिष्ठते। सम्राडसिक्वशान्नौ० आस्तावां। परिषद्योसिधवमानो रौं० वात्वालं प्रतक्ता
 सितभस्वान्० पशुश्रयणं। असंमृष्टोसिद्व्यसूदो रौं० पश्चिमसदोधारितिष्ठन्नौ दुंब
 रीमुपतिष्ठते। रुतधामासि सुवर्ज्योती रौं० ब्रह्मसदनं। ब्रह्मज्योतिरसि सुवर्धामारौ०
 सीः। तत्रैव शालामुखीयं। अजोस्येकपादो दे० गार्हपत्यं। अहिरसि बुध्नियो रौं०
 इतः प्रभृति अध्वर्युः प्रत्यक् सदोतातीयात्। तत्रैव संषेप्यति। स्त्रणीतवर्हिः प्र
 वतं यच्छत समपि व्रतान् द्यध्वमास्तावं वदुलः स्त्रणीतसदोदविर्जने बहुले स्त्रणी

तो न्नेतर्गो वायव्यानि दोण कलशे दशापवित्रे समवधा यपत्नी शाले सः सा दया
 ग्नी दान्यमधिप्रयप्रतिप्रस्थातः स्कचः संमृडया ज्येनो देदिष्टदश्याय दध्या हर। द
 क्षिणो वेद्यं तेम हावर्द्धो मुष्टिं स्तृणाति। देववर्द्धिः भ्यः सकृन्मंत्रः। तां बुलापुरस्ता
 त्वत्यं च स्तृणाति। तूष्णीमर्धस्तनवैतं प्रदाय। उन्नेता पंचग्रावणः सप्तदेशा प्रादे
 शमात्राणि उल्लूखकाराणि एकतो मुखानि वायव्यानि। दशचमसान्यरिक्तं अदंडं सु
 गाकारं दोण कलशं दशापवित्रे च तस्त्रिणाली रूपग्रहा दिवान्यदुपयुक्तं। प्रक्षाल्य
 दोणो दशापवित्रेभ्यस्य सर्वं प्राग्वांशो सादयति। वायव्यानां दधियद्व्याने मौदुंबरं चतुस्र
 क्ति। ऐंद्रवायवं रास्त्रावत्। पिलकावन्मैत्रावरुणं द्युश्चाश्विनं। वैल्वं शुक्रस्य। वैकं

कतं श्लक्ष्णं मंथिनः। अंशुपात्रं मौदुंबरं चतुस्रक्तिः। अक्षभ्यस्यौदुंबरं श्लक्ष्णं। अ
 तिग्राह्याणि नैय्यग्रे धानि। रुतुपात्रे उभयतो मुखे। इतराणि नैय्यग्रे धान्योदुंबरं
 वा। चमसानैय्यग्रे धाः। चतुरस्रो ब्रह्मणः। होतुः परिमंडलः। यजमानस्य विस्तीर्णा
 यः। अस्त्रिरुजातुः। प्रशास्तरधोवक्रः। ब्राह्मणाच्छंसिन उपरिवक्रः। अष्टावाकस्य
 रास्त्रायुक्तः। अग्नीधस्तीक्ष्णायः। अध्वर्युः अग्नीषोमीयपशुशाखायाः पशुवत्पवित्रं
 कृत्वा। पशुकुंभीशाखापवित्रं वपाश्रपण्यो रशने शुलं मैत्रावरुणदंडं शालामुखीयस्यो
 त्तरतस्त्रिणालेषु संसाध्युंधधमिति प्रोक्षति। अग्नीधः पाणी संमृश्याग्नी त्वलयीत्वा प
 रिस्तीर्य शालामुखीयस्याग्रे स्त्रिणालेषु स्फमग्निदोत्रहवणी जुहूमित्यादि पशुवत्पात्रा

एयासाद्यगार्हपत्य-आज्यविलापयति। प्रतिप्रस्थातापाणीसंमृष्य ब्रह्माण्डं दक्षिण
तउपवेश्य शालामुखीयप्रभृत्युत्तरवेदिपर्यंतं पृष्ट्याऽस्तीर्त्वा पवित्रे कृत्वा यजमानवाचं य
जुः अग्निहोत्रं हवणीमादाय प्रतितप्य प्रोक्षणीः संस्कृत्य पात्राणि प्रोक्ष्य आज्यं दधि निरूप्या
धिप्रित्योभयं पर्यग्निकरोति। अध्वर्युः पाणि संमृश्य स्यादानादिस्वरदेहोऽस्मिन् स्तब्ध्वा।
प्रोक्षणीरासादयेत्यादिपशुवत्संप्रेष्य। अग्नीध्रः प्रोक्षणीः सादयति। अध्वर्युः स्यमुद
स्य प्रतिप्रस्थाता उत्तरवेदि समीपे इध्मा बर्हिर्रूपसादयति। आग्नीध्रं दक्षिणेन स्तुवं स्वधि
तिं सवेन वेदाग्राण्यादाय शालामुखीये अग्नेर्वीमिति प्रतितप्य पशुवत्संवेले वोभौ सं
मृज्य प्रतिप्रस्थात्रे प्रयच्छति। प्रतिप्रस्थाता जुह्वीनि पशुवत्प्रतितप्य समृज्य वेदाग्रा

णि शालामुखीये प्रक्षिप्याग्नेर्लोत्करं तलोषु सादयित्वा पुनरादाय शालामुखीयसका
शे निधाय। पत्नी शालामुखीयमाज्यं चावेहयित्वा धिप्रित्यदध्ना सह प्राङ्मुह्य दक्षि
णेन प्रोक्षणीः सादयित्वा यजमानमाज्यमसीत्यवेक्षयति। अध्वर्युः प्रोक्षणीनामुत्तरत
आनीया वेष्ट्योत्पूय प्रोक्षणीश्चोत्पूय आज्यं दधि चादाय ब्रह्म यजमानाभ्यां सह प्राङ्मवं
रांगत्वा वेद्यां पशुवदाज्यानि गृहीत्वा परिकर्मिभ्यः प्रदाया पउपस्पृश्य। ब्रह्मणे राजानं द
त्वा। ब्रह्माराजानमादाय शालामुखीयमग्नेण परित्योत्तरतो वस्थाया न्वगग्निं नयति।
अध्वर्युः शालामुखीये प्रणयनीयमिध्ममाधाय चात्वा लादुषयमनीः कल्पयित्वा पुरा
णगार्हपत्य-आज्यं विलाप्योत्पूय समन्वारब्धे प्रपिबतेषु संप्रच्छन्नेषु। अध्वर्युर्यजमान

स्तिपत्नीतान्पुत्रास्तान्यौवांशतयश्चेति ज्येष्ठानुक्रमेण। प्रवरण्यां चतुर्गृहीत्वा शांता
 मुखी यजुहोति। स्त्वः सोमत नृकृज्यो द्वेषोभ्योन्य कृतेभ्य उरुयंतासिवरुथः स्वादा। सो
 मायेदं। सुवेण जुहोति। जुषाणो अघुराज्यस्य वेतु स्वादा। अग्नय इदं। पुनश्चतुर्गृही
 तंगृहीत्वा संप्रैषमाह। अग्नीषोमाभ्यां प्रणीयमानाभ्यामनृबू ३ हि। अथ मायां विरुक्ता
 योद्धामुद्यस्य पूर्वया क्षारोपनिष्क्रामंति। अन्वग्राह्यावाज्यैश्चान्वग्राव्यो ह्यायव्याति।
 अयं नो अग्निर्वरिवः कृणोत्वयं मृधपुर एतु प्रमिंदन। अथः शत्रून् जयतु जहृषाणो यं
 वाजं जयतु वाजसातौ। उत्तरेण सदः परीत्याग्नीधागारेग्निं निधाय परिस्तीर्य परिषिच्य
 चतुर्गृहीतेनामि जुहोति। अग्नेन यमुपथाराये अस्मान् विश्वानि देववयुनानि विद्वान्।

युयो ध्यस्मज्जुदुराणमेनोभूयिष्ठांतेनम उक्तिं विधेम स्वादा। अग्नय इदं। अत्रैवैतत्तया
 वोवायव्यं समुपसाद्योत्तरेणाग्नीधीयं धिस्त्पराज्ञावाज्यैश्च गत्वा। आहवनीये सुवाहुतिं
 जुहोत्य रुविष्णो० ब्रह्माराजानमन्यस्मै प्रदाय मंत्रेणोपविशति। यजमानश्च स्वायतने।
 अध्वर्युः प्रोक्षणी रुन्मदयन्ति त्यादियन्म इत्यंतं पशुवत्खरे प्रोक्षणादीनि। महावेदि
 ओण्यां प्रोक्षणीर्निनयति। ब्रह्मायथागतमागत्य राजानमादत्ते। यजमानः अप उप
 स्पृश्य यथेतमेत्य ब्रह्मणो राजानमादाय पूर्वया क्षाराद्विर्धानं प्रपादयति। सोमो जि
 गाति गालुवि देवानामेति निष्कृतमृतस्य योश्चि निमासदं। अध्वर्युः अप उप स्पृश्य
 दक्षिणस्य द्विर्धानस्य नीडे कृत्वा जिनमास्तृणाति। अदित्याः सदोसि। यजमानः कृ

स्माजिनेराजानं। अदित्याः सद आसीद। राजानं देवताभ्यः प्रयच्छति। एष वो देव सवितः
 सोमस्तः रक्षध्वं मा वो दभत्। उपतिष्ठते। एतत्त्वः सोमदेवो देवानुपागा इदमहं मनुष्यो
 मनुष्यान् हृदयजया सदरायस्योषेण। उपरिधां च मंजलिं करोति। नमो देवेभ्यः। दक्षिण
 तोन्यं च। स्वधा पितृभ्यः। अप उपस्पृश्य। इदमहं निर्वरुणस्य पात्रात्। उपरि निष्क्रम्य।
 सुवरभिर्विशेषवैश्वानरं ज्योतिः। आहवनीयमुपतिष्ठते। अध्वर्युः अवांतरदीक्षां विस्त
 ज। यजमानः अग्नेव तपते त्वं वतानां वतपतिरसि याममत नृस्त्वय्यभूदियः सायियात
 वत नृर्मय्यभूदेषासात्वियथा यथं नो वतपते वति नोर्वतानि। आहवनीयमुपस्थाप्य।
 अध्वर्युः। स्वस्तीष्टमेखलां प्रमुष्टी सारययजमान इति त्वाचक्षतां नाम आहंते पितृभिः

पितामहैः प्रपितामहैः पुत्रैः पौत्रैः सुब्रह्मण्यः सुब्रह्मण्या माद्वयतु। वपायागांते सुब्रह्म
 ण्यः पिता पुत्री याद्वानं करोति। यूपहृत्यादि यूपवटांतमत्रैव वा। याचतिय च मती रित्या
 दियूपप्रक्षालनादिवपामार्जनांतं पशुवत्। अग्नीषोमाभ्यां त्वा जुष्टमुपाकरोमि। अग्नीषो
 माभ्यां त्वां जुष्टं प्रोक्षामि। अग्नीषोमाभ्यां छागस्य वपायामेदसो वदीयमानस्यानुर्बुद्धिः।
 अग्नीषोमाभ्यां छागस्य वपां मेदः प्रस्थितं प्रेष्य। इंदिया व्यनुमंत्रणां। मार्जनांते पिता पू
 त्रीयायामाहूतायां दृढं कुंभमादायांतरेण चात्वा लोकराबुदङ् निष्क्रम्य वहतीरपः प्रति
 स्नातसंस्थित्वा छायातपयोः संधौ गृह्णाति। हविष्मतीरिमा आपो हविष्मान् देवो अ
 ध्वरः। हविष्माः आविवा सति हविष्माः अस्तु सूर्यः। अस्तमिते हिरण्यं निधाय गृह्णाति।

अच्छायायां वृक्षच्छायायां स्वदेहच्छायायावा। यदक्षिणमावृत्य सव्ये सेनिधायां तरेण वा
 त्वालोकरावुत्तरेणाग्निधीयं सदश्वगत्वा पूर्वया द्वारा शालां प्रपाद्य शालामुखीयस्य पश्चा
 सं स्पृष्ट्वाः सादयति। अग्नेर्वै पन्नगदस्य सदसि सादयामि सुम्नाय सुम्निनीः सुम्ने माधत्त।
 अग्नीत्यश्वपुरोडाशमित्यादि। स्वरुहो मवर्जमाज्येडांतं पशुवत्। अग्नीधीयादौ पयजाद
 रणं। अज्येडामार्जनांतः संतिष्ठते। १ अग्नीषोमाभ्यां पुरोडाशस्येत्यादूहः। वृत्रदेति शु
 रोडाशं। इंद्रिया व्यंगानां। उत्सृज्य लेभु सल इति कुत्वा। ध्रुवाप्यायनादि प्रायश्चित्तानि कुत्वा।
 अहुत्वा वा। संतिष्ठते ग्रीषोमीयः। हृदयशूलं प्रक्षाल्य स्थापयित्वा। व्यपक्रामतमावो
 भिपरिहारिषं। सर्वे बहिर्वेदि भवन्ति। वसती वरीरादाय जघनेन गार्हपत्यं नीत्वा दक्षिणया ६१

द्वारोपनिष्क्रम्य सव्ये सेनिधाय दक्षिणेन मार्जालीयं सदश्वपर्याहृत्योदङ्मुखो दक्षि
 णतोऽथूपेन संस्पृष्ट्वाः सादयति। इंद्राग्निर्भोगधेयीरुहः। पुनरादायोदजः। वृत्य दक्षि
 णे सेनिधाय यथेतमेत्यशालामुखीयस्य पश्चात्संस्पृष्ट्वाः सादयति। मित्रावरुणयो
 भोगधेयीरुहः। पुनरादाय दक्षिणे सेनिधाय पूर्वया द्वारोपनिष्क्रम्य उत्तरेण सद-आग्नी
 धीयं पशित्योत्तरतोऽथूपेन संस्पृष्ट्वाः सादयति। विश्वेषां देवानां भागधेयीरुहः। पुनरादा
 य यदक्षिणमावृत्य सव्ये सेनिधाय यथेतमेत्यजघनेनाग्नीधीयं संस्पृष्ट्वाः सादय
 ति। यज्ञे जाग्रते। अथ संप्रेष्यति। यासंम्राद्धुक् तस्यैदधि घर्माय दधिकुरुत याय
 जमानस्य तस्या-आमि भ्रायैथाय तस्यैतस्या-आशिरे पयश्च सक्तुः श्व कुरुत श्रुतातं ६२

क्यमादित्यश्रदायदधिकुरुतधानादरियोजनीः कुरुतचतुरैर्भ्रणाः स्त्रीनुदवनानयु
जएकधनांस्त्र्यवमानेकादशपरमान्देरशनेद्देवयाश्रपणीएकतयामिध्मावर्दिरीदुंब
रान्महापरिधानुकुरुतसुब्रह्मण्यः सुब्रह्मण्यामाहूयतु। अधर्युः पुरुषेष्वन्यतमः सवनी
यातिरिक्तानांशारवानांक्रमेणपर्णानिछित्वाग्रेणशालामुखीयंनिधायमूलतःपरिवा
स्योपवेषान्प्रहातान्जघनेनशालामुखीयंनिधाय। द्वितीयमंत्यंचसमंत्रमन्यानिहू
स्तीमितिषट्शारवापवित्रालिकृत्वा। उत्तरेणगार्दपत्यंषट्दोहनानितावंतिशारवापवि
त्रालिअष्टौशालीश्वसादयित्वामंत्रेणप्रोक्ष्यततदुपवेषेणांगारंनिरुह्यतस्त्र्याह्यां
तत्रैतशारवापवित्रंनिधायतेनतेनदोहनेनदोहयित्वात — दशुधास्यातनक्रिता

भ्यांतनक्ति। द्वितीयमैंपः षष्टौमैत्रावरुणाः। इहवोमित्रावरुणौरमयतांगावः। मि
त्रावरुणाभ्यांहविरिंद्रियं। बहुदुग्धीमित्रावरुणाभ्यांदेवेभ्योहव्यमाप्यायतां। पुनः
समानमन्यत्। तत्रदुपवेषांच्छारवापवित्रालिमैक्षणानिदोहान्प्रहातानिधायप्रा
तर्दोहस्त्र्याह्योश्चापयति। दमैः प्रातर्दोहायवज्ञानपाकरोति। सवनीयपशुशारवाह
र्वमनाहृताचेदिदानीतांक्षशारवांचाहृत्य। असिदोहनादिएकविधंबर्हिशाश्व
वालंप्रस्तरमैक्षवीविधृती। ओदुंबरेर्महापरिधिभिः ततस्त्र्यांवयोविंशतिधापरि
भोजनीयान्वेदंचकृत्वा। यजमानः सुब्रह्मण्यामाहूतायांपशुदेवतामग्निंवनस्पत्यादि
चसंकल्प्यसवनदेवताः संकल्पयति। इंद्रोवसुमान्प्रातः सवनस्यदेवताइंद्रोरुधावान्मा

